

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vsak dan zvečer, izvenredni medenja in prazniki.

Insarati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin., za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—	1	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Nova vlada.

Demokratska zajednica je dosegla velik taktičen uspeh. Po demisiji, izzvanj v sled Protičeve trmoglavosti, kot največja stranka pozvana, da sestavi kabinet, je demokratska stranka predvsem pozvala ves parlament, da koncentriira vse moči. Kajti naša domovina še nima meja, nima denarja, nima kredita, nima popolnoma urejenega upravnega aparata. Demokratska zajednica je mandat, katerega ji je v tem zmislu izročil prestolonaslednik, lojalno izvršila. Zadel pa je pri tem ob tri stranke, ki pereče narodne potrebe po koncentraciji niso hotele razumeti.

Radikalci nikakor ne morejo zamisliti, da bi se moglo v Beogradu vladati, ne da bi oni imeli najvažnejših resortov v svojih rokah. Nekaj mesecev so se zadovoljevali s predsedništvom, katero jim je obenem dalo odločilno moč v zunanji politiki, in s finančnim portfeljem, s katerim so vladali vse druge resorte. Ko pa so demokratski ministri začeli zahtevati, da kabinet začne z resnim gospodarskim delom, s prošenjem agrarne reforme in čiščenjem uprave, takrat so se radikalci odločili, da vlado razbijajo. Povabljeni na koncentracijo je Protič cel teden delal na to, da jo onemogoči. Pri tem je zasledoval namen, da pride njegova stranka zopet do odločilne moči, kakor hitro se izkaže, da je Demokratska zajednica nemogoče vzdržati vodstvo. Za Protičevo stranko v njeni gospodstvu željnost je bil samo en lek: dokazati timu pred vso javnostjo, da se da tudi brez njega živeti in delati. Kdor pozna način mišljenja velikega dela radikalne činovniške inteligence, zlasti pa njeno upravno nesposobnost in uprav zastarelo razumevanje Jugoslovanstva, ta nam tudi pritrjuje, da je za čiščenje države dobro, če ti elementi enkrat zadenejo za glavo ob zid in sprevidijo, da je Jugoslavija konečno ustanovljena in da poide preko njih na dnevni red, če mislijo, da se bode v njej dalo vladati po starih nedemokratskih metodah.

Pri tem boju zoper zastareli od Pasiča podedovani sistem, smo pričakovali, da bodo Demokratsko zajednico podpirale vse ostale manjše stranke. One namreč prav dobro vidijo nezmožnost staroradikalnega režima in vedo, da vsa država vsled njega trpi. To pričakovanje pa se ni izpolnilo.

Narodni klub, ki šteje več glav, ki druga drugi ne zaupajo, bi bil rad pristal, pa se vendar ni upal. Stari kunktor Laginja ni sposoben, da se odloči za kak korak. Cela njegova politika je neprestano čakanje. Ne more si podrediti dveh ostalih frakcij Narodnega kluba, ki vsaka vleče na svojo stran. Velik greh nad hrvatskim delom naro-

da so zagrešili Laginja in tovariši, ker se niso upali pristopiti k vladi, katero je Demokratska zajednica sestavljala potem, ko je Protič onemogočil koncentracijo. Nič ni slabše za Hrvate, kakor če opozicija trmasto vstraja in se boji vladne odgovornosti. Taka taktika je bila dobra v Avstriji in napram Ogrski, v narodni državi pa je pogum, da se prevzame odgovornost in res dela, mnogo večja državljanska čednost, nego stati uzažen v kotu in se braniti dela, obenem pa širiti neresnico, da hrvatski del naroda v vladi Jugoslavije ni dovolj zastopan.

Avstrijske metode so občuten poraz prinesle tudi dr. Korošcu, ki je dolekal mnogo spretnosti, da se prilagodi v težki položaj. Cela Koroševa politika zadnjih mesecev je, da lavira med demokracijo z radikalci in porablja nasprotja med njimi za svoj milin. Kot realen politik je Korošec dobro vedel, da je tudi za njegovo stranko jako pomembno, da se udeležuje vlade. Ob sedanjih krizi se je prav dobro videlo, da je Koroševa stranka na vsak način pripravljena, da v vladi sodeluje. Ko pa je Protič odredel, se je Korošec zaračunal. Menil je, da je vlada brez radikalcev nemogoča in da se Demokratska zajednica ne bo mogla odločiti, da sestavi kabinet sama z nekaterimi manjšimi skupinami. Z izigravanjem se je dalo operirati v Avstriji, v narodni državi pa stvar ne gre tako.

Tretja skupina, t. j., so socialni demokrati, se je odločila, da sodeluje v demokratski vladi. Med socialisti je prevladala realno misleča struja, katera vidi, da čas za velike eksperimente še ni prišel in da je tudi za delavstvo najboljše, da se predvsem uredi mlada država, potem pa, ko bomo imeli popolnoma urejene razmere, bode čas za odločilne socialne borbe. Danes je za jugoslovanskega delavca veliko važnejše, da tovarni vlak iz Banata v Ljubljano pripelje hitro in da polovico blaga med potjo ne izgine, važnejša je regulacija trgovine z živili, valute, izvoza in uvoza, preskrbljevanja tvornic s surovinami, nego vse komunistične teorije. Delavci trpi za to, ker razmere v državi niso še urejene, ker uprava še ni dobra, ker je še mnogo korupcije in ne za to, ker v tovarnah imamo še lastnika in uradništvo poleg delavstva. Največji interes delavstva je sanacija uprave in pozitivno socialno delo, ki k skupnemu našemu socialnemu idealu vodi veliko bližje, kakor razdirajoče komunistično ruvanje in ščuvanje proti kralju in državi. Upamo, da v socialistični stranki trajno zavladajo njihova desnica, ki hoče z nami skupaj delati. Upamo, da ščuvanje, ki je danes glavni znak socialistične agitacije v naših krajih, preneha.

Kljub odklonitvi Narodnega kluba in SLS je Demokratska zajednica pripravljena sestaviti vlado. Ta korak je bil največje razočaranje, ki ga je doživel dr. Korošec v novi državi, in njegovo glasilo zastoni prikriva žalostne občutke, ki ga obhajajo. Uspeh enerგიčne taktike je že tu: radikalci, včeraj še nepristopni, danes že ponujajo nove kompromise. Tozadevna pogajanja so začela. Naj pa izpadejo kakor hočejo: radikalni justament, ki ga je na vsi moč podpiral Jugoslovanski klub, je zlomljen. V narodnem interesu nas bo veselilo, če pride do koncentracije še v zadnjem trenutku. Vendar bo ta koncentracija v tem slučaju čisto drugačna, kakor če bi jo diktirala Protič in Korošec.

Če pa se danes sestavi ministristvo iz demokratov in socialistov, smo gotovi, da naša stranka mudi, ki je bila potisnjena v roko, ne bode zlorabljala, temveč bode državo upravljala zvesto po svojih načelih, da jo čimprej uredi. Tudi smo gotovi, da proti nasprotnim strankam ne bode nastopala kot objestna zmagovalka, temveč kot odgovorna voditeljica naroda. To velja brez dvoma tudi za pokrajinske vlade. Pokazali smo dovolj, da ne maramo, da so pokrajinske vladatelje strankarskih borb. Ko se bomo imeli odločiti glede uredbe v pokrajinskih vladah, zlasti pa v Sloveniji, bomo predvsem pomislili na naše granice in pa na to, da obpni strankarski prepri ne spadajo v upravne oblasti.

Dr. Windischer:

Gospodarski dogovor naše države s Švico.

Iz Beograda prihaja vest, da se je posebnemu pooblaščenju ministristva posrečilo pri vladi v Švici doseči ugodne uspehe za naše gospodarsko zblizanje s Švico. Čigar potrebo smo ponovno poudarjali. Ob tem za naše gospodarstvo važnem poročilu se velja za trenutek pomuditi. Švica je zelo razvita industrijska država, katera pa se mora uveljaviti doma in na svetovnem trgu s kvalificiranimi izdelki, zakaj premog, železo in druge važne surovine mora uvažati. Ker je bila Švica za vojske v svojem trgovanju omejena tako po odredbah Nemčije kakor Antante, se je tam nabralo zelo mnogo blaga, ki čaka na eksport. Kmetijstvo je sicer zelo lepo razvito, ali pridelek zastaja zelo za potrebami goste obljubene dežele. Živinoreja je vzorna, vendar je položaj tak, da je Švica izvažala plemenito živino, uvažala pa klavno živino. Švicarski denar je frank, kateri je danes zelo iskan novce. Izvrstni stalež švicarske

valute je ovira za izvoz iz Švice v dežele s slabo valuto, ker treba na pr. danes za en frank šteti več nego 6 kron. Za uvoz iz inozemstva v Švico je pa dobra švicarska valuta naravnost premija. Uvoznik postavi za blago, ki je iskano, v Švici, svoje cene v frankih. Tako dobi na eni strani denar, ki je res denar, ne pa papir à la dunajska in ogrska krona, na drugi strani je pa zanj, če zamenja, račun v domačem novcu prav posebno ugoden.

Za nas je gospodarsko zblizanje s Švico tako ugodno, kakor za Švico samo. Državi se izpopolnjujeta gospodarsko. Če je za nas nakup blaga v Švici z našim slabim novcem težaven in čisto nemogoč, je nam v pomoč drug faktor, namreč naša izvozna roba. Težave se pa pri nas pretiravajo, dejstvo je, da je mnogim našim trgovcem ta smer vnanje trgovine malo znana. Srbski trgovci so v Švici že živahno na delu. Težave so brezdvomno, so pa premostljive, samo treba pravega postopanja, poznanja razmer v domovini in v Švici. Naše stališče v vnanji trgovini mora vedno biti to, da si skušamo zagotoviti prosto izbero med različnimi viri ter da se trudimo priti tako daleč, da bomo po možnosti kupovali iz prvega vira in prodajali v zadnji roki. To ne gre od danes do jutri, z novo orijentacijo je pa treba čimprej pričeti. V lesni trgovini je že srečno zasnovana organizacija marljivo na delu, da se izloči nepotrebno tuje posredovanje.

Kakšnega praktičnega pomena je za nas dogovor, ki ga javljajo iz Beograda?

Švica je za nas sedaj zelo važna zaradi svojega šolstva, zlasti strokovnega. Važna je za naše denarstvo po svojih borzih, ki so sedaj že za dolgo merodajne za mednarodno presojo valute. Z veseljem je pozdraviti vest iz Beograda, da bo dinar notiran na švicarskih borzih. Dinar kakor naša kolikovana krona sta imela doslej v Švici zelo slučajnostno ceno. Osobito vrednost ima v poročilu zagotovilo, da usoda dinarja ne bo prepuščena svoji usodi. S tem je otet nevarnosti nebrzdane špekulacije. Skrb nam bo sedaj morala biti, da se uredi čim prej tudi vraščanje kron, kajti naša krona deli sedaj v inozemstvu žalostno usodo z dunajsko krono. Napovedano zblizanje s Švico je za našo domovino prevažno tudi zaradi vprašanja finančnih kreditov. V raznih časopisnih dopisih švicarjev, ki poznajo naše razmere, je že izzvenovalo optimistično presojanje našega finančnega položaja, ker vedo, da bomo imeli velike odviše množine kmetijskih pridelkov in gozdnih produktov. Pri svojih zgradbah železnice, vodnih sil, tovarni bomo rabili tehniške pripomočke. Industrijski izdelki, trgovsko blago, kemikalije, lekarniški predmeti, instrumenti prihajajo od naše strani v poštev za nabavo. Za prodajo od naše strani prihajajo v poštev v prvi vrsti žito vseh vrst, oves, koruza, proso, seno, za katero jim gre trda in ima zelo visoko ceno, sočivje (fižol, grah, leča), les,

zlasti trd les (hrastovina, oreh itd.). Jako važen predmet bo klavna živina, osobito prašiči, perutnina, jajca, kish zelje. Vina Švica mnogo uvažja, zahteva pa vino vsaj 10 stopinjami. Interesente za vino opozarjam na zelo poučen list: »Schweizerische Weinzeitung« v Curihu. Izdaja se v nemškem in francoskem jeziku sočasno.

Prometne težave so znatne. Posameznik jih težko zniža sedaj še. Ko pa bo ustanovljen dogovor od države do države, storili bodo eksporterji in njih organizacije jadrno potrebne korake. Švicar je podjeten in pozna posebnosti eksportne kupčije. Navajen je zmagovati težkoče in ovire. Doseženi dogovor naše mlade vlade s Švicarsko nas navdaja z upanjem, da se bližamo vendar boljšim časom v naši trgovini in naših financah, zakaj odprli se nam bo nov svet z zdravimi gospodarskimi razmerami. Prodaja našega dobrega blaga za slabe krone, množitev že opasno velikih kronskih zalog našemu mlademu gospodarstvu ne bi moglo pomagati iz zadreg in težav.

Izza koroške demarkacijske črte nam poročajo, da so v obliči predstoječemu plebiscitu razni elementi na delu, ki bi radi z denarjem in napačnimi informacijami begali naše ljudstvo in hrčili narodovo enotnost. Dolžni smo naša je, da se udeležimo tabora v Sinčivasi, da tam jasno dokumentiramo svojo voljo in tako obreznemo nakane naših sovražnikov. Ne le Ljubljana, cela Slovenija se mora udeležiti tabora v Sinčivasi.

Dopis iz Celja.

Celje, 12. avgusta.

Bilo je pred leti, saj ni še tak dolgo, ko smo imeli v Celju samo nemške knjigarne, zahteva in prošnja za slovensko knjigotrdnico je bila ponovno odbita in odklonjena z motivacijo da ni zato v Celju lokalne potrebe. Tako čista in velika je bila nemška pravico celjska in grška napram Slovencem. Ni od škoda, če si od časa do časa zbudimo tudi stare spomine. Končno je šlo, po dolgoletnih bojih smo dosegli slovensko knjigotrdnico v Celju. Potem je bila vojna, dolg ga, polna krivic in nasilja proti Slovencem. Prišel je preobrat, postali smo gospodarji, nad našim narodnim in gospodarskim hotelem in delom ne leži več težka roka Gradca ali Dunaja in ne hudobne šikane mestnega magistrata celjskega.

V izloženih oknih naših knjigotrdnic pa še ni življenja, ni še onega mladega jugoslovanskega razmaha, vsa je še pomešana po starih slučajnih ali neslučajnih metodah slovensko pojmovane jednakopravnosti in dvojezičnosti. Izločke slovenskih knjigotrdnic morajo biti živa, verna in prava slika

ta-le: Kazen obrne notranji pogled škodovalca v najcentralnejše jedro njegove osebe ter mu daje priložnost, da se s pomočjo kesanja očisti svojega sovražnega mišljenja proti oškodovancu a oškodovancu (in vsem ž njim čutim), ki je dobil zadoščenje, je to kesanje škodovalčovo povod za — odpustitje in spravo. Kajpada kazni lahko postane tudi tak ali tak nagib za bodoče dejanje in nehanje kaznjence (poboljšanje, strah); toda vtok v ideji kazni je — plačilo.

Kako na stečaj so vpriložiti čine ne odprte duri do sreče, ki je edini pravi vir dobrim dejanjem, — ako b se kaznjencu človeku od sodnika človeka odmerjena kazen tudi človeški izvajala od vseh tistih, ki jim je izročeni v kaznovanje!

Wenn ihr's nicht fühlt, ihr werdet's nicht erjagen! Jaz vem iz lastne izkušnje, kako otroški hvalazen je človek za tiste trenutke, ko sme, čeprav je nedolžen zašel v roke pravice, biti — človek.

LISTEK.

Prof. dr. K. Ozvald:

Ecce, homo!

(Vzgojeslovna spomenica.)

»Človek je duh v mesu — in le duh daje življenje, a meso ga ne daje.«
(Jan. VI., 63.)

Časopisi poročajo, da pravosodno ministristvo pripravlja naredbo, ki bo zadovala zidanje in uredbo modernih kaznilnic v kraljestvu SHS.

Najbrž se je bore malo bralcev ob tej vesti ustavilo in zamislilo, češ: kaznilnice, kaznjenci — shocking! In vendar so prav urejene kaznilnice eno izmed življenskih vprašanj države. In če je res politika skrb za javni blagor, kakor je učil Janez Krek, tedaj bi moral vsak državljani biti politik in bila bi državljanska dolžnost, — se zanimati tudi za rešitev kaznjenskega vprašanja. Le glejmo!

Po vojni bo treba varčevati ne samo z denarjem, ampak tudi s človeškim

močjo. Bojim se, da bomo resničnost besed, ki smo jih dosedaj menda radi lepšega vsak čas jemali na jezik, teh besed, da je človek najdražji zaklad države, le prekmalu živo občutili. Z neizprosno odločnostjo stopa pred nas Ostwaldov energetski imperativ: »Ne trati energije, temveč rabi jo!« — vsepovsodi, pri strojih in posebe pri delu svojih rok in svojega duha. Dalekogledni državnik bo moral tudi o telesnih, duševnih in moralnih močeh, ki jih premore posameznik, natančno voditi račune.

A koliko človeških sil je po kaznilnicah vrženih na mrtvi tir! In koliko jih še utegne v bližnji bodočnosti, tje pribroditi, to nam da slutiti pogled v statistiko iz let po vojnah. In od ljubih mi znanec pri državnem pravdnistvu slišim, da rodi napak pojmovana »frajahaj« zle sadove in žal preobilno.

Glavno vprašanje, ki pravosodna uprava ne bo mogla mimo njega, se glasi: kako postopati s kaznjencem v kaznilnici, da nam pozneje, ko ga zopet izročamo javnemu življenju, sile, ki jih vsebuje njegov jaz, ne uidejo na napačen tir in ne trčijo še huješe od zadnjic

v pregrade raznih zapisanih pa nezapisanih veleznikov?

Kar najzanesljivejšo navodilo za pravilno ravnanje z »bivšim« človekom v kaznilnici se mi zdi zajeto v kratki besedi: »Ecce, homo!« — tudi on je človek, ves kar ga je, čeprav ogrnjen v raševino kaznjence! Tudi v njegovem bitju in žitju se jasno očituje dvoje plasti, ki nam jih I. Cankar »iz dna« človeške duše toli nazorno prikazuje; ena je bolj periferna, kjer od vseh strani in na vse strani brizga pohlepno, škropi zavist, pljuje sovraštvo — druga, globoko centralna, kjer je vsak človek visok v svojih mislih, plemenit, brez zlega in hinavščine v svojih čustvih, čist, nesebičen, brezmejno vdan v svoji vesoljni, vsako božjo stvar tesno objemajoči ljubezni. In tu di za razmajani duševni organizem kaznjence velja tisti najvišji zakon o ravnesju sil, ki trdi, da — naturae non imperatur nisi parendo.

A katere so najvažnejše komponente v duševnosti kaznjence? To vprašanje je v glavnem ekvivalentno z obema vprašanjema: a) kaj je bistvo

kazni? in pa b) kako učinkuje kazen?

— Evo odgovora!

a) Kazen je v svojem jedru od tretje osebe (sodnika) odmerjeno plačilo, ki ga ta in ta prejme zato, ker je temu in temu povzročil to in to škodo. Njen temelj je misel zadoščenja (in ne maščevanja, ki obsega le dvoje oseb: škodovalca in oškodovanca), ki ga zahteva »človeška narava«, to je dobrobit živih bitij v tej ali oni zajednici za povzročeno škodo, ne pa te ali druge vrste pravne ideje, n. pr. pravičnosti. S tem pa je obenem rečeno, da so »pedagogične« kazni le — navidezne kazni.

b) Kazen je duševni strel vod za odvajanje sovraštva na svetu; v obliki kazni je dana možnost, da se obnovi pravni odnos ljubezni med škodovalcem in oškodovancem, ki ga je prvi bil pretrgal s svojim zlim dejanjem. Dinamika kazni pa je

* Sledim Schelerjevemu izjavjanju v njegovem velikem delu »Der Formalismus in der Ethik und die materiale Wertethik« II, 1916. Str. 372 do 81.

naše slovenske kulture, razstava del naših kulturnih delavcev. Sto in stoletja smo gledali proti Gradcu in Dunaju, sedaj je čas, da upremo cele oči na jugoslovanski svet, ne da bi pri tem zaprli svoj pogled na nemški sever. Skozi desetletja smo občudovali in se nagledali v izložbah raznih Sanjskih bukvin, Godčerskih katekizmov in se nekaterih od častitljive starosti in solca orumenelih knjižic, poleg njih pa v ponizujoči premoči vsa nemška literatura najboljša, do najnižje, vse ono, kar nam je vedno znova kazalo nemško kulturno silo in našo kulturno revščino. Bil je v tem sistem in tendenca. Kako je bilo v šoli, kako križeva pot je bila v urad za onega, kdor si ni olajšal tje poto s sladko nemščino, to vemo vsi še predobro, ki smo kot namadni ljudje s slovenskim srcem imeli kjerkoli opravka. To pa je prav dobro opazoval in fino občutil naš slovenski delavski in kmečki človek. Stoletja je to trajalo, šlo je v mесо in kri narodu, in zdrava pamet in stremiljenje človekovo po boljšem in lažjem uveljavljanju samega sebe v okoliših, v katerem se je gibal, je velike dele našega naroda nezavestno gnala tje, kjer so plačani nositelji odpadništva in njegova propagatorji našli vsikdar rodna in ugodna tla za svojo žetev. Narod je želel nemških šol, ponekod jih je javno zahteval, vedno pa kar največ nemščine v slovenske šole. Razmišljaj sem o tem vprašanju nekaj veliko in mnogokje o njem razpravljaj v čisto slovenskih narodnih krajih kakor v krajih manj narodnih, ki jih ni bilo nič manj po čistoslovenskih delih naše domovine kakor v takozvanih ogroženih mejnih črtah. Povsod sem zasledil precej sorodnega onega stremiljenja v narodu, o kojem sem poprej govoril, samo s tem razliko, da so ponekod radi oficijelnega rodoljubja znali to bolj prikrivati, ponekod pa niso znali pa tudi ne skušali skrivati tega, kar je v srcih živele, dasi nismo bili prav nikjer na Slovenskem toliko silni, da bi bili mogli to brez škode za našo nacionalnost trpeti.

Govorimo odkritosrčno iz minule preteklosti in iz stališča onih, ki jim ni usoda v zibelko podarila bogastva ali nudila poklicev, ki omogočajo hitro obogatitje, in to je ogromni del naroda! Ako je ta narod, ki je v takem zraku živel, marsikje zašel narodno na stranpota, kdo bi si upal pobrati kamen in ga vreči na one, o kojih smo govorili. V preteklosti je bila prva naloga slovenske politike, da bi naj bila narod budila k zavesti in ga vedla do spoznanja, kaj je celoti naroda v kvar, kaj v njegov prid.

To delo še tudi danes iz tega samonacionalnega vidika ni povsem dovršeno: mi šele moramo postati nacionalni, zavestni narod. — In to smer mora hoditi naša šola, naša družba in tudi politika in časopisje. Osvobojeni narod mora na vseh poljih zaživeti polno svoje življenje, tedaj šele začuti silo in vrednost svojega jezika in svojega naroda, postane samozavesten, postane nacionalen. Slovenski knjižni, ki jo naš človek tako ljubi in jo tako visoko ceni, dajte tudi odlično mesto vladarice in izložbah slovenskih knjižotrnice, ona je glasnik moči in lepote našega jezika, ona je dokument naše kulture, ona je očenaš naše nacionalnosti.

To delo očiščenja je potrebno in po moji sodbi vendar tudi trgovsko neškodljivo.

Ivan Prekoršek.

Konferenca v Parizu brusi nož, da nam amputira zdrave ude našega telesa. Cela Slovenija, kolikor je ne ječi pod tujevo peto, je ponovno protesti-rala proti brezvestnemu nasilju, ki ga nam hočejo prizadejati sodniki, kateri imajo danes našo usodo v rokah. Tudi koroški Slovenci hočejo na taboru v Sinči vasi enkrat jasno in odločno povedati, da so bili, so in hočejo ostati vedno zvesti sinovi Jugoslavije, da se hočejo z njo in zanjo boriti do zadnje.

Po svetu.

Orientekspres (ali Simplonekspres) ki te naj popelje na zapad, bi imel priti z Zidanega mosta v Ljubljano ob 2. ponoči. Toda zdaniho se je in zarja je že pričela zlatiti Ranzingerjevo streho, ko smo se šele vkricali v balkanski del vlaka, ki bi nas naj potegnil do Trsta. Trst je vmesna točka v obeh smereh potovanja. In treba preslopiti.

V vlaku je precej pisana družba. Večina francosko govoreči suhi in brkati možakarji, za katere ne veš, kam bi jih šel. Ali so Balkanci, ali res Francozi? V Logatcu stoji vlak več ko pol ure. Pred vagonom, ki nosi na zunanji strani tablico z napisom »Bucarest - Belgrade - Trieste - Simplon-Paris«, se postavi cel kup laških vojakov. Izbrani ravno niso. Same majhne, skoraj opije postavbe, s stupnim izrazom v očeh in okrog nabreklih ustnic. Najbrže iz kake najbolj zapuščenih provinc bedne Italije. Jedino uniforma je lepa, nova in še ne preveč zamazana. Gnetajo se okrog vojakov, ki je iz sosednjega vagona zmagozavladno prinesel staro številko nekega beograjskega lista. Okrog čudnih cirilskih črk, ki so sinovom Apenina bržčas ravno tako nerazumljiva, kakor latinške, se vrtil njihova zabava. S prstom si kažejo drug drugemu svoj plen. Med nje se pomeša še tenente, da vidi čudo. Posmehljivo še šemi pred »Demokratijo« in pri tem šklji na vlak, ali

ga diha. Od nas pričakujejo, da jih v tem sklepu potrdimo. Dolžnost naša je torej, da pobližno na tabor v čim večjem številu, zlasti jo to narodna dolžnost slovenske prestolice. Dokazimo, da je danes bolj kot kdaj prej naša misel uprta v Gosposveto!

„Slovenec“ in uradništvo.

(Iz uradniških krogov.)

»Slovenec« časih snubi uradništvo. Sicer še nekoliko strahotljivo, a zato tem bolj goreče. Se nedavno so imeli »Slovenec« ter poslanci SLS — zlasti oni iz kmetijskih volilnih okrajev — za uradnike le moralne zasušnice. In tega uradništva ni in ne bo pozabilo. Vsaj tisto ne, ki ima ponos in čast. To uradništvo pa tvori vendarle veliko večino. Ne pozabi krutih preganjanj učiteljskega, deželnega, občinskega in državnega uradništva, ki ni prisegalo in ni hotelo prisiči na klerikalni in črnožolti prapor stare SLS. Nepozabljen ostane teror, ki je pahnil marsikaterega značajnega uradnika v prezgodnji pokoj in s tem v bedo ali pa celo v prezgodnji grob. Neizmerno gromotno in moralno škodo je pretrpelo slovensko javno in zasebno uradništvo tekom poslednjih let. Dvajset letnikov slovenskih časnikov vseh strank — s »Slovencem« vred! — tvori zgodovino trpljenja in poniževanja slovenskega uradništva po krivdi »Slovenčev«, dr. Susteršičev in takratne SLS, zavezniče nemškutarske stranke in deželne vlade.

Koliko uradniških žrtev imajo na vesti somišljeniki in dopisniki dr. Lametovega, Stetovega in dr. Susteršičevega »Slovenca«, to vé le Bog in vemo uradniki.

In vendar ima »Slovenec« odvažnost, sklicevati se pri svojih najnovejših napadih na JDS na »naše« uradništvo! Piše o »razburjenju in upornosti (!) nevolji, ki se je polastila našega uradništva in ki narašča ter postaja grozeča!« »Slovenec« si una deklamirati z otlom patosom: »Problem uradnice je naš življenjski problem. Zmešan in korumpirano uradništvo je v stanju, spravi v nevarnost naše ujedinenje!« Sam se trudi, »zrevolucionirati« poslovanje javnih uradov, »zanesti« boljševizem in upornost med državne organe, ker huiška na buno proti vladnim odredbam. Skoro do konca vojne smo se uradniki tresli za svoj obstanek, ker pred klerikalnimi ovaduhmi ni bil varen noben pošten uradnik — domoljub. A zdaj »Slovenec« apostrofira vodilne moze JDS, »če so kdaj že vestno pomislili, kaj se pravi oropati uradništvo čuta gotovosti in varnosti, ki je predpogoj za vsako veselje do upravnega dela!« Komično bi bilo v »Slovencu« čitati, da se morajo uradniki danes »tresti pred skritimi, ne nadnimi ukazi, ki jih lahko poženejo kar čez noč po svetu«, ako bi ne bilo to tako nesramno.

Ne, mi tako vsiljivo skrb za uradniško svobodo energično odklanjamo. Uradništvo bo znalo braniti svoje pravice samo in uradniške organizacije vedo, kdaj so dolžne nastopiti. Huiškanje pri njih ne opravi ničesar.

Prav tako odklanjamo tisto našeljeno ognjevitost, s katero je »Slovenec« zahteval ureditev xmotnih uradniških razmer v tistem hipu, ko so listi prinesli vest, da — so že urejene. Naenkrat je postalo uradniško vraščanje »Slovencu« problem, »bolj pereč, bolj važen in odločilen«, kakor vsak drug »problem v našem javnem življenju«. In nahruili je »cincavo« centralno vlado, da »demokratizira« svoje lastne organe, reže vejo, na kateri sloni njen ugled, da je »veleizdajalec«, kdor bi se upiral izdatkom za izboljšanje gromotnega položaja uradništva, »človeškega materiala, ki je izobražen, iniciativen in ima široko obzorje« ... Kolik patos! Koliko fraz!

Vso to radikalnost, to skrbnost in oduševljenost za nas uradnike je po-

kazal »Slovenec« šele takrat, ko so bili že vsi listi polni, kako so se vršile v Beogradu po posredovanju poslancev JDS pod predsedstvom ministra dr. Alberta Kramerja v finančnem ministrstvu seje glede zahtev organiziranega državnega uradništva ter se je deloma poročalo tud že o uspehu teh sej.

»Slovenec« pisari zadnje dneve tudi mnogo o »korupciji« in »protežiranju« gotovega uradništva, ne navaja pa le slučajev, dasi se je ob razsulu bivše države izvršilo v naglici na sto in sto imenovanj. Istotoliko slučajev protežiranja je zapisano na rovaš SLS, a »Slovenec« odpravlja opomin nanje z izgovorom, da so imenovani za svoj posel — sposobni. Uradniki mislimo, da velja očitek za vse enako, a tudi pogoj nadaljne veljavnosti, to je sposobnost, velja za vse enako. Za naprej in če le hoče »Slovenec«, tudi za vseh dvajset let dr. Susteršičevega korupcijskega protežiranja — nazaj.

Nič se ne čudimo, če se je v navalu silnega, nujnega dela in pri vseobčnem pomanjkanju uradnih moči ob početku snujoče se naše državnosti v historiji in splošni nervoznosti kaj prezrlo in so se zgodile napake, ki se dajo brez hrupa in razburjenja, zlasti pa brez hudobnega huiškanja popraviti. Tudi pošteno oficijanje morajo dobiti, kar jim gre. Glavno je, da je naša uprava povsod, tudi v novih uradih, brezhibno ali vsaj točno funkcionalna. Slovensko uradništvo (z njim tudi novonov imenovanci) je prejele po ministrskih srbske in hrvatske naše narodne veje baš v poslednjih mesecih opetovano ustna priznanja, da je na slovenskem jugu, najboljšo, najzanesljivejšo in najčistejšo.

»Slovenec« pozivlja »Slovenski Narod«, naj »zavistno ne prešteva, koliko kron dobi uradniki«. Ako pa velja to za bivša uradnika »Jugoslavana« in »Slovenca«, potem naj se tudi ne prešteva zavistno, koliko kron dobi bivši bančni uradnik ali tipkarica, ki sta v svojem zasebnem življenju člana po naši vladi cenjenega »Sokola«.

Če se »Slovenec« razburja zaradi par v hitrih površnosti izvršenih imenovanj spočetka naše od vseh plati ogrožene države, kako se lahko razburja slovensko uradništvo zaradi tisoč in tisoč imenovanj in imenovanj tekom mirne, predvojne dobe dr. Susteršiča in barona Schwarza. Takrat je bilo hladnokrvno preskočenih in zapostavljenih neštevilno velesposobnih uradnikov in uradnic, vrženih premnogo županov, občinskih odborov, raznih upraviteljev, ravnateljev, nadzornikov in drugih javnih funkcionarjev samo zaradi njihovega naprednega mišljenja ter da so napravili prostor notorično nesposobnim ali neznačajnim kreaturam.

Popravite torej poprej vse te krivice, potem šele igrate Katone! Dokler ne daste užaljeni pravici zadoščanja, dotlej bomo morali o »Slovencu« in njegovi stranki verovati, da so nekdanji klerikalci (uporabljamo »Slovenčev« prispodobo z dne 5. avgusta) — »premenili le dlako« ...

Zelo obžalujem, da moram zavračati »Slovenca« na tak način. Ali demagogija, ki jo uganja, ne zasluži drugačnega odgovora. Goričarje se ne kroti s sentimentalno pesmico.

Se nam je treba sloge na zunaj in še je treba, da se malenkostna nesoglasja in tudi resnični pregreški ne obežajo na veliki zvon, nego se poravnajo med štirimi vladnimi stenami. Zaradi celote, zlasti pa zaradi omejenih in še vedno ogroženih krajev si tega želimo vsi pravi rodoljubi, tudi vsi pošteni — »birokrati«. In tačas, ko vsi pravi in pošteni rodoljubi delajo na tem, — tačas obhaia strankarska zaslepljenost v Beogradu svoje orčije, tačas so razne tudi — rodoljubne stranke onemogočile večini stvoritve koncentracije in tačas, tačas je napisal »Slovenec« v svoji polemiki z novimimovanim uradnikom krilate besede: »Čast za službo in dolžnost pada v naših uradih vedno nižje. pojmi se

oboroženih in uniformiranih »zmagovalcev«. Naših ljudi iz vlaka skoraj da ne vidiš. Med Postojno in Logatcem neke je marširal po cesti cel bataljon pehote v štiristopih, razvrščene na pohodu; pred kolono in za njim straže; tudi ledja zavarovana! — Ne kje pred St. Petrom so vozili topove navkreber. Lepe težke havbice. Čemu neki?

Trst. Z vrha objameš vso sinjo morskno gladino in belo v polkrogu zgrajeno mesto. Na morju še vedno ni parnika, niti jadra. Tudi iz luke ni dima, čeprav je že 8. ura po laškem šestu, 7. po našem). Ob tej uri le sicer že vse grmelo ob magacinih, na molih. Tempi passati.

Kolodvor je poln ljudi. Mladi uradniki z rdečimi, vtisnjenimi čepicami, cele gručice nosačev, potnikov, kovčkov. Na naglem se prebašemo v že pripravljene družice Simolon-ekspresa. Listke za vagon s posteljami (Waggon - lit) nam preskrbi spovednik. Toda le, kolikor je razpoložljivih mest. Če je potnikov več, morajo zaočati za 24 ur, kar je tem huje, ker jih baže ne puste »s kolodvora ven. Če je res, ne vem.

Voznja je od Trsta naprej pa do Pariza polna zanimivosti. Če nisi eden onih potnikov, ki vedno le dremajo, čitajo ali jedo in ki hočejo za vsako ceno »razgovarati« s sopotnikom, mesto da bi porabil okno za to, za kar je ustvarjeno, da namreč skozi gledaš in kaj vidiš. —

v njih medejo, naša uprava se pogreza v močvirje. Pri tem napada »političujoče uradnike«, seveda samo one, ki niso »njevogvi«. Če bi bili pri VLS, bi smeli politkovati, in »Slovenec« bi nas branil. O ti čut za dolžnost, ti! O ti pojmi, ki se medejo! Pa ne nam!

Uradnik.

Politične vesti.

Ministrska kriza se bliža rešitvi. — Radikalci prošilo. Beograd, 13. avgusta. Danes zvečer se je definitivno sklenila koalicijska med demokrati in socialisti na podlagi skupnega delovnega programa v vladi in parlamentu. Po pogodbi med obema strankama dobe socialisti v kabinetu dve ministrski mesti, Radikalci so po svojih posredovalnih izjavah, da so pripravljeni, se pogajati iznova za vstop v koalicijsko vlado. Obe grupi (demokrati in socialisti) sta se sporazumeli, da se jutri dopoldne vrši še en poskus, pripraviti radikalno stranko do tega, da sprejme delovni program nove vlade. V to svrhu se sestane jutri dopoldne v predsedniških prostorih parlamenta ministrski predsednik Davidović in Stojan Protić. Ako bi ostal tudi ta poskus brezuspešen, bosta sestavili vlado Demokratična zajednica in socijalno - demokratska stranka sami. Na vsak način bo kriza v teku jutrišnjega dne rešena. — Parlament bo sklican za sredo. Nova vlada se bo predstavila parlamentu in razvila svoj delovni program.

Socijalistični ministrski kandidati. Beograd, 13. avgusta. V novem kabinetu bodo dobili socialisti dva resorata, in sicer socijalno politiko in narodno gospodarstvo. Kot najresnejše socijalistične kandidate za ti dve ministrski mesti se smatrajo poslanci: Krištan, bivši minister Korač in poverjenik Prepeluh.

Protične namere so se ponesrežile. Beograd, 13. avgusta. Odkar je designiral prestolonaslednik regent Aleksander Ljubo Davidovića za ministrskega predsednika, je delal Stojan Protić na to, da odvrne Narodni in Korošev klub od koalicijske z demokrati, misleč, da bodo na ta način demokrati prisiljeni, vrniti poverjeni mandat za sestavo vlade regentu ali pa, da se bodo morali povrniti k radikalcem in se »podvreči« njihovevemu diktatu. V splošnem mu je njegova spletkas uspešna. Obe omenjeni stranki sta mu šle na led ter sta po dolgem premišljevanju, omahovanju in zavlačevanju priznali barvo ter potrdili eksistenco pakta s Protičem, ki jih je pripravlil do tega, da sta odbili sodelovanje v koaliciji. Ali temu koraku ni sledilo ono, kar je pričakoval Protić. Ljuba Davidović ni vrnil poverjenega mu mandata regentu, demokrati niso prišli prositi radikalce, naj jim pomagajo iz zagate ter vstopijo v vlado, marveč so si stvorili delozmožno večino!

Klub Demokratske zajednice je imel danes dopolne sejo, na kateri se je razpravljalo o poslednji fazi krize. Diskusija je bila vzorna. V kratkih stvarnih govorih so izrazili svoje mnenje zastopniki iz Srbije, Makedonije, Bosne, Slavonije, Hrvatske, Dalmacije in Slovenije, posebno pa se je poudarjala enotna državotvorna ideja demokratske stranke, glede katere izvedbe se ne sme nikakor ostati na pol poti. Državo je treba čim prej izvesti iz kaosa z energičnim, premišljenim delom. Ako se druge stranke odtegujejo odgovornosti, ne sme tega storiti demokratska stranka, ki že po svoji sestavi in svojim reformatoričnem programu odgovarja najbolj osnovnim temeljem naše države in duhu časa.

Ko se je debata prekinila, se je podal designirani ministrski predsednik v avdienco k regentu. Ko se je vrnil, se je debata nadaljevala. Kmalu nato se je zaznalo, da so se uvedli od gotove strani koraki, da se najde kak sporazum med demokrati in radikalci. Odločitev demokratov, da sestavijo eventualno sami s socialisti vlado, je pričela učinkovati.

Precej po nabrežinskem tunelu prično sledovi razdejavanja. Na obeh straneh proge rjavi bodeča žica, ob progi zijajo vhodi v strelne rove in galerije; jekleni nosilci za električne žice so prelomljeni; hiše v Devinu in zlasti v Tržiču velike tvornice in drugo, kar smo videli in o čemur smo čuli že tolikokrat — sama razvalina. Ob vadiktu pod Jamlami, kjer smo se 1914. pravdali radi nekega tolmuna, je videti takih tolmunov sedaj morda 50. Vse so jih zarisale granate. Mlin so zato razbile in potoku spreminile strugo ...

Za raztreskanim Tržičem krene vlak na červinjansko progo. Goriške gore me pozdravljajo z daljave. Pozdravljena, domovina!

Potem pride pusta Furlanija. Bloki, hišice, murve švirajo mimo vlaka. Solnce pripeka in v vozu se parimo v kuhano. Benetke, od te strani najmanj lepe, nam ne prinese odhoda. Laguna je kalna in razširja neprijetne duhove. Na kolodvoru v Mestre se gnete nekaj tisoč laških vojakov. Menda gredo domov, ali se zopet vračajo. Iz njihovega obnašanja ne spoznaš smeri in namena. Sede in stole v gručah, strme pred sebe ali v nebo ali v nas, ne pijejo, ne pušijo, ne čitajo, ampak čakajo z orientalskim fatalizmom ne vem na kaj.

Potem pričena prostrana gornjeitalaska ravnina. Vlak grmi po progi, ki je mestoma potegnjena kakor z ravnilom. Včasih preko mostiča, mimo

Gosp. Davidović pri regentu. Beograd, 13. avgusta. Danes dopoldne je bil designirani ministrski predsednik Lj. Davidović pri regentu in ga je informiral o poteku svojih dosedanjih pogajanj. Regent je gosp. Davidoviću izrazil svoje neomejeno zaupanje ter odobril njegovo dosedanje postopanje in eventualnosti, ki jih je Davidović predložil za rešitev krize.

Kdo »obletava«? Beograd, 13. avgusta. Člani Narodnega kluba so se povsod pritoževali, da se Demokratski klub noče z njimi pogajati, radikalci so baje takoj poslali k njim svoje parlamentarje. Resnica je, da je designirani ministrski predsednik zahteval tudi od Narodnega kluba, kakor od vseh ostalih klubov, da se izjavi o svojem stališču. Poedini člani Demokratskega kluba so iskali z njimi ožje stike, ko so čuli, da se Narodni klub pritožuje, da se z njimi ne konferira. Zdi se, da so hoteli nekateri voditelji Narodnega kluba doseči samo to, da jim demokrati pošljejo svoje oficijelne zastopnike, da se morejo potem s tem hvaliti, ker obenem, ko se tu pritožujejo, da se z njimi premalo konferira, pišejo v »Obzoru«, da jih demokrati »obletava« in »lov«e. Narodni klub je s tem svojim postopanjem izgubil tudi pri onih srbskih politikih, ki so imeli še nekaj dobrega mnenja o Narodnem klubu, vsako zaupanje in respekt. Sedaj uvidi vsakdo, da Narodni klub sam ne vé, kaj hoče in da so vse konference z njim popolnoma brezplodne.

— »Pravda« o krizi. LDU. Beograd, 13. avgusta. »Pravda« piše: V zadnjem času se je moglo opaziti, da držanje Radikalnega, Jugoslovanskega in Narodnega kluba gre v treh smereh. Radikalci so stališče nemogoče pogoje, da bi na ta način onemogočili sestavo vlade. Narodni klub je stavljal pogoje, ki menjajo sistem vladanja. Jugoslovanski klub zavzema stališče, v katerem ni iskrenosti in kaže, kar odkriva plan, da obstoji sporazum z radikalci. Jasno je, da delajo vse te tri skupine po enakem sporazumu, in to nam potrjujejo razne izjave njih politikov. Plan gospoda Protića je stari Pašičev plan, sprejeti vlado, če tudi se ne dela s parlamentom. Zveza radikalcev z Narodnim klubom je zelo drag sporazum na račun državnega edinstva in na račun centralizacije. Znana je stvar, da Narodni klub hoče široko avtonomijo za Hrvatsko. Dr. Korošec bi bilo po godu z ozirom na njegovo stranko, da bi njegova grupa vladala v Sloveniji. Vse te zahteve po izjavah poslancev iz omenjenih grup radikalce zadovoljvajo. Vseled tega se more reči, da država preživlja najstrašnejšo krizo, da te tri grupe delijo državo na tri sfere vpliva. Nabajamo se na potu decentralizacije. Ali je to interes naše države in našega naroda? Ali je to narod želel, ali se je boril zato, da strankarske pogodbe porušijo ono, kar je z največjimi mukami storil? Z ozirom na to imamo na eni strani pogodbo treh skupin in na drugi strani demokrate, ki so za centralizacijo. Prve tri skupine imajo skupaj 115 poslancev, demokrati imajo 114 poslancev. Te tri skupine bi dobile pomoč še nekaterih manjših skupin, kakor na primer neodvisnih radikalcev in Skorič-Riharčeva grupa. V demokratsko vlado ne bi niti ena teh skupin vstopila, toda demokrati imajo pomoč v parlamentu po Črnogoreh, socialisti demokratih in še zunaj strank stoječih poslancih. Na ta način izgleda, da se bližamo rešitvi krize. Rešila bo krizo sestava demokratske vlade, v kateri bo nekoliko manjših skupin. Nova vlada bo stopila pred parlament s programom in bo zahtevala deklaracije vseh skupin o tem programu. Cilj nove vlade bo volilni zakon in volitve za ustavotvorno skupščino. Interes državnega edinstva zahteva tako rešitev krize.

Pred rešitvijo. LDU. Beograd, 13. avgusta. Neodvisni radikalci in Ko-

majnih hišic, majnih mostov, preko izsušenih torrentov. Širna koruzna polja šume, med njimi po vojaško zvrnane vrste murv. Celi šopi grmovja, vrtovi in pristave, akacije. Gozda ne vidiš, tudi gričev ni v dolgih presledkih. Na polju ni ene same ženske. Moški, ožgani v lice in goloroki, počasi gonijo naložene vozove. Solnce žge nad monotonno ravnino. Plavo nebo. Od daleč pozdravljajo nepoznane gore, sinje na pobočju, sive ob robu, čudno nazobčane.

Vlak je razgret. Iz vseh oddelkov puhti soparica. Preprih ne pomaga. Odideš v jedilni voz, popiješ whisky z ledeno sodovko in se kmalu na to ugreješ iznova. Obudeš v vozu med Verono in Brescio. Potniki iz drugih vozov, starejša dama, mlajša dama, črnolasi možakar, in tako dalje. Vsi so ti zde jednaki, vsi utrujenega, dolgočasnega izraza. Laška vročina.

In vendar nehoti primerjaš. Polje je bolj obdelano, nego naše. Pujsko polje ali savinska dolina, dolensko gričevje ali one banatske in sremske pustine brez bregov — ne eno, ne drugo se ne more primerjati temu intenzivnemu obdelovanju. Med koruzo stoji fižolovke, od murve do murve je napeta žica, ki nosi trto. Vsi torrenti so regulirani z debelimi zidovi, železnica je dvotirna s širokimi mostovi in mnogimi obširnimi križišči. Kjer sekaš gričevje, te povsodi spremljajo močne škarpe, kakor smo jih pri nas videli le pri bohinjski železnici. Več-

ročec so izjavili, da ne bodo vstopili v vlado, ker kabinet ni koncentracijski. Narodnemu klubu sta ponudena dva portfelja, toda on se ni odgovoril. Dva socialna demokrata prideta v vlado. Demokrati bodo imeli tole večino: 114 demokratov, 13 socialnih demokratov, 11 Črnogorcev, 6 neodvisnih demokratov in 5 Bunjevcev. Do jutri se bo že vedela razdelitev nove vlade.

Demokratski disidenti podpirajo vlado. LDU Beograd, 12. avgusta. Dr. Bogdan Medaković je v imenu svoje skupine včeraj izjavil Ljubi Davidoviču, da bo vlado, ki jo bo sestavil gosp. Davidović, njegova skupina podpirala v vseh vprašanjih.

Ne delajte vedar zgage! VLS se je izjavila proti koaliciji z nami. Stori la je to, ker jo je vodja radikalcev zvedil na led. »Stari opozicijski levi« (— VLS ne more reči tega o sebi —) radikalci bodo res oporniki. Toda oporniki bodo radi svojega strankarskega interesa in morda s separatističnih vidikov. Zakaj pa bi morala biti proti novi vladi večina slovenskega in hrvatskega ljudstva, kakor pripoveduje današnji »Slovenec«? Ali zato, ker hoče vlada delati za korist ljudstva? Ali pa zato, ker je bil Jugoslovanski klub tako neroden, da ni hotel v koalicijo z večino? Mi konstatiramo: Trditi, da niso demokrati hoteli koncentracijskega kabineta, je nespreten maneuver, ki ne odgovarja resnici. Hoteli niso koncentracije drug. Primer: Ali bi bila svoječasno VLS stopila v koalicijo z deželni vladi, da smo mi stavili pogoj: gg. dr. Brejca, dr. Verstovšeka, Golja in še ta in oni so a priori izključeni, s temi ne gremo v vlado. VLS bi bila to odklonila. Ali bi bila ona kriva te odklonitve? — Ne želimo nič drugega, nego da ne pišete neresnice. — Isto velja za beograjskega dopisnika »Slovenec«. Ta gospod sliši travo rasti. Danes se je povzpelo do trditve, da je Valerijan Pribičević, pravoslavni arhimandrit, izjavil, da je najlažji lek — »zaklati Korošca«. Kdor pozna Valerijana Pribičevića, vé, da je to laž. Tako pisati se pravi zastrupljati vodnjake. Demokrati nosijo torej krivdo, da imajo večino, oni so krivi kriza, oni krivi Protičeve nezmerčnosti, Ninčičeve nesposobnosti, taktične nerodnosti Jugoslovanskega kluba; demokrati so krivi, da se drugim, recimo konservativnim (da ne rabimo izraziti: reakcionarnim) strankam niso posredili razni politični maneuveri. Demokrati so krivi, da žive. Ubogi demokrati! Take spletke iz starih časov pa pri našem narodu več ne vlečejo. Kako je danes z vlado, smo povedali v današnjem uvodniku. Tega si naj gg. prečitajo in uvažujejo. Če bodo pa hoteli delati zgage — prosto jim. Končno sodbo bo izreklo ljudstvo.

Nemška Avstrija gnezdo zarote. Ne trdim tega brez podlage. Frankovskih emigrantov iz Hrvatske kar mgolgi po Dunaju in Gradcu. V Gradcu sedita njih proslula voditelja bogataš dr. Gallardi in Klobučar. Hvalijo se, da jih je do 5000 in je njih naloga, razdreti Jugoslavijo. Dobivajo denar s sredstva iz Italije. Vzeli so pod svoje okrilje mnogobrojne puntarje mariborske, ko se je ponesrečil tu vojaški vstanek. Preskrbeli so jim po Štajerskem mesta kot rokodelcem, kovačem itd., da bi ne bili izgnani. Kovač v Lebringu ima štiri take pomočnike. Ker so mojstri v podkupovanju, dobe potne liste iz Beograda, Bahajo se, da dobe za kogarkoli potni list za 2000 K. Menda so ti potni listi ponarejeni. Dr. Gallardi, ki je zaradi svojih srbskih zločinstev seveda nemogoč na Hrvatskem, se hvali, da je tudi za sebe izposloval za 2000 kron potni list! Dokazal je s tem baje samemu ameriškega poslaniku na Dunaju, kako je v državi SHS vse korumpirano. S tem podkupujejo na nevaran način naš ugled in kredit. Naš idealni boj za agrarno reformo predstavljajo kot nesigurnost zasebne lastnine. Bosno slikajo kot pasivno deželo, muslimane kot propada-

joč činitelj. Srbsko vojsko popisujejo kot kruto, govore o njej, kakor če bi le delila batine nesrečnim Hrvatim, ki ne prisegajo na kralja Petra. Demokratske politike obrekujejo kot podkupljive. Pravilo, da imajo listo avstrijskih ovaduhov, med katerimi je polovica avstro - ogrskih Srbov. Največje sovraštvo sejejo zoper rodbino Pribičevićev. Rodbina Karadžorževićev se predstavlja kot rodbina morilcev. Poudarja se, da bi dali Italijani Reko radi Hrvatim, če odpadejo od Srbov. Slovence slikajo kot zvite in Srbom nezveste dobičkarje. To gonijo izvajajo po vseh nemških, hrvatskih in drugih listih sistematično. Nemška Avstrija vse to vidi in se boji. Če bo mir gotov in meje ustane, misli se, da bodo nas s temi izjavami preplavili. To naj uvažujejo prihodnostega prometa.

Krajevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Prekmurje. LDU. Ljubljana, 13. avgusta. Uradno poročilo o položaju v Prekmurju ob 17. uri: Naša vojska je zavzela celo Prekmurje v mejah, ki so bile določene od pariške konference. Postavljena je naša vlada. V Prekmurju vlada popoln mir in red. Železniški promet Čakovca - Muraka Središče-Spodnja Lendava je vzpostavljen. Toliko časa, dokler se ne reši vprašanje denarja, ki ga je velika množina ponarejenega, ni dovoljeno nikomur v Prekmurje.

LDU. Ljubljana, 13. avgusta. Ozemlje Prekmurja, ki nam ga je definitivno priznala mirovna konferenca in ki je bilo te dni zasedeno od naših čet, je obseženo v sledečih mejah: (karta 1:200.000 srbsko izdanje): Izliv Krke v Muro, kota 295, 328, 187, potok Kebele do sela Pordasinci, kota 295, 255, 291, 319, 365 (Katerina), 404 (Srečni), točka na 2 km vzhodno od sela Tauke, kjer se bodo stikale meje Avstrije, Madžarske in Jugoslavije; od te točke proti zapadu črta, katera se bo določila na terenu proti poti 400 med vasi Bonisfalva in Gedoutvar (Osinja) do stare meje med Avstrijo in Madžarsko; potem sledi tej črti na jug do demarkacijske črte proti Štajerski.

Prekmurje. LDU. Ljubljana, 13. avgusta. V sedaj zasedenem ozemlju Prekmurja ostane začasno vojaška uprava, pri kateri sodelujejo kot civilni komisar dosedanj vodja okrajnega glavarstva v Mariboru, vladni tajnik dr. Lajnšič. Končne ureditve civilne uprave je pričakovati v najkrajšem času.

Slovanski svet.

Povratak junakov. LDU. Praga, 12. avgusta. (ČTU.) Danes se je vrnilo preko 1000 sibirskih legionarjev iz Vladivostoka v Prago. Bili so slovesno sprejeti in jih je pozdravil v imenu vlade minister Klofač.

Madžari vedno enaki. LDU. Praga, 12. avgusta. (ČTU.) »Narodni Politika« poroča, da so med svojim vpadom na Slovaško vodili Madžari s seboj pse, ki so jih ščevali na otroke. Število žrtev znaša v praškem Pasteurjevem zavodu 300 otrok.

Poraženi boljševiki. LDU. London, 13. avgusta. (DKU.) Število vjetnikov, ki jih je general Denjikin zajel dne 28. julija pri mestu Kamašinu, znaša 11.000. Vrtega je uplenil 60 topov, 150 strojnica in neizmerno množino materiala. 37 in 39. boljševiška divizija sta v popolnem razpadu.

Lačni boljševiki. LDU. Pariz, 12. avgusta. (DKU.) Iz Kodanja se javlja: Kakor se glase poročila iz Helsingfors, se nahajajo boljševiki vsled transportnih težkoč v jako nevarnem

krat se spno viadukti preko železnice. Številna manjša mesta, pri katerih se ne ustaviš, so polna industrij. Čitaš celo vrsto napisov: Prya laška tvornica cementa, opekarna, predelnica, tvornica razsvetljavih predmetov, industrija železa itd. itd., si slede kar zaporedoma. Čisto na samem zagledaš neke malo kajžico z napisom »Scuola communale«, potem pa pridejo zopet mostovi, viadukti in začenja se vrsta mest. Pri vseh opažaš, da so ali so vsaj nekaj morala biti velika prometna in kulturna središča. Vicenza, Verona, Brescia se ti naznanjajo s stariimi gradovi in ko prispeš do mest, zapaziš velike stavbe, stare trdnjave, kupole. Med gnečami zgradb se ti odpre ulica, napisi, trume ljudi, električna železnica. Po gričih cele naselbine vil. Zlasti Belmonte zasluži svoje ime. Po dolgem zelenem griču je posejano vrtno mesto. Okrog vsake vile pljtnje, akacije, murve. V dolini pa tvornice. Neznana temnozelenca rečica se vijuje. Od daleč belí sijaj dveh snežnikov. Zares, lepe kraje ima Italija. . . . Škoda! Značaj ljudi in značaj pokrajine sta navidez v takšnem nasprotju! Verona ti kaže obširne trdnjavske zidove. Nad vratni vidiš še — avstrijskega dvočlanskega črnega orla, ki si je v tem podnebju nakopal ono bolezen, na kateri je pred kratkim poginil.

Milan ti na prvi pogled pokaže svojo razsežnost. Iz vlaka sicer ne vidiš mesta, le strehe, dimnike, barake v takšni perspektivi, da zaslučiš, da stane v tem mravišču morda nad mi-

lioni ljudi. Obsežnost in obiludenost postaje ti potrjuje ta pojtm. Tu kupiš svoj neizogibni Corriere in kasirski svoj neizogibno »moneto falso«, ki jo pa kmalu obesi drugemu prodajalcu časopisov ali razglednic. Tu vidiš tudi cele roje izredno elegantno oblečenih črnolasih moških in manj elegantno, pa bolj kričeče odetih in preveč napudranih deklet. Glej vraga, da so vse blondinke! Kdo bi si to mislil? Še le pozneje, v Parizu, sem zapazil, da je blond letos moda za ženske lase. Kjer ni narava poskrbela za to, jo ženska požene z vilami in si lase sama porbarva, samo da je lepo po zadnji modi. Četudi ostržena.

Za Milanom v podvojeni meri: tvornice in delavnice, kanali, regulirane reke, mostovi in viadukti, škarpe, kanali za namakanje in bogato, pestro obdelana ravna polja. Od prirodnih lepôt se ti prav malo utisne v spomin. Lago Maggiore, kakor morje z otoki. Mesteca ob njem kakor Onatija in Kraljevica, trije mali otoki, polni vil, se ti zde, kakor Krk. Med njimi je slavna Isola bella. Spominjaš se na Böcklina. Barvna simfonija zahajajočega solnca, ki razžarja nad sinjim jezerom in violetnimi gorami nebo v oranžnem soju, te spominja na Berlitzovo heroiko. Večerjaš sicer še vedno v jedilnem vozu, ker pa je kakovost in količina nudenega res dobra, ti ostane pokrajina, čeprav brez zasluge, v tem prijetnejšem spominu. Zato skleneš prav resno: Ko boš star kakor tvoj šef in vsaj približno tako moder,

položaju. Pomanjkanje živil v Moskvi povzroča resne nemire.

Mirovna konferenca.

Rešenje »jugoslovanskega vprašanja«. LDU. Split, 13. avgusta. (DDU.) »Corriere Adriatico« od 9. avgusta prinaša od svojega dopisnika iz Rima vesti o položaju in pravi med drugim: Naša delegacija je dala razumeti, da bi se zadovoljila z nekako kompromisno rešitvijo vprašanja Reke in Dalmacije. Italija bi se odrekla aneksiji, a zahteva, da se v dveh svobodnih državah Reki in Dalmaciji varujejo italijanska mesta z železnimi garancijami, da ne bodo poplavljeni s hrvaškim prebivalstvom. Jugoslavija pa noče pristati na tako rešitev, temveč zahteva aneksijo Reke in onega dela, ki ga daje Italijanom londonski dogovor. Zdi se, da bi francoska delegacija podpirala gorenjo rešitev, ki jo zagovarja Tittoni, toda nima dovoljenja od Amerike in Angleške, tako da smo še vedno daleč od rešitve. Glede ureditve svobodne države Reke ne bo težek sporazum med zavezniki in ameriško vlado. Težkoča se javlja edino v tem, ko zahteva Tittoni, da se obvarujejo nekatere posebne pravice za državo Reko kot »corpus separatum«, kar se tiče Dalmacije, hoče Tittoni, da se ustanovi svobodna država, ki bi ne obsegala samo Zadra in Šibenika, temveč tudi Trogir in Split, ter želi, da bi se zavarovala uprava mest in njihova avtonomija, toda še ni jasno, kaj mislijo o tem zavezniki, kakor je znano, je Wilson pristal edino na to, da se stori poseben položaj za Zader in da se nekaj otkov pridruži Italiji. Da bi sprejeli svoje mnenje, bi bilo treba pritiska od francoske in angleške strani. To je glavni razlog, zaradi katerega bi imel iti Tittoni v London, a vse kaže, da bo tudi Nitti izkoristil parlamentarne počitnice, da bo odšel v London in konferiral o tem predmetu.

Romuni napravijo dober posel. LDU. Bukarešta, 11. avgusta. (ČTU.) RDU Dacia poroča: Mirovna konferenca je priznala Romuniji 7 in pol milijard vojne odškodnine. Ta svota pa se ne bo plačala v gotovini, temveč bo služila za amortiziranje vojnega dolga bivše avstro-ogrske monarhije, ki ga je po finančnih določbah mirovne pogodbe prevzela Romunija. — V Bukarešto je prispel angleški admiral v posebni misiji, ki je v zvezi s pogajanjimi glede ogrskega vprašanja.

Zopet zakasnitev. LDU. Dunaj, 13. avgusta. (DKU.) Vesti iz St. Germaina se glase, da se bo izročitev entitnega odgovora na nemško - avstrijske protipredloge najbrž zakasnila za teden dni.

Zborovanje. LDU. Versailles, 12. avgusta. (DKU.) Vrhovni zavezniki svet je zboroval danes dopoldne in se je bavil z odgovorom na nemško-avstrijske protipredloge. Sprejel je poročila različnih komisij, ki odgovor pripravljajo.

Počitnice. LDU. Pariz, 12. avgusta. (DKU.) »Agence Havas« javlja, da se konference v Versailles dne 18. avgusta prekinjejo.

Iz Avstrije, Madžarske, Nemčije, Turške.

Priznanje nemškega uradnika. »Journal des Débats« priobčuje dolgo pismo, ki ga je naslovil po vojni pošti svojemu dunajskemu prijatelju iz Flandrije civilni »Staatsanwalt« W. Krauss 22. oktobra 1918. Pismo, ki je padlo belgijskim oblastem v roke, kaže, da so že več tednov pred premirjem smatrali Nemci igro za zgubljeno. Krauss graja

pojdeš les na letovišče. Dotlej se bomo z Lahi že pobotali. . . . V teh mislih se pripelješ med gore. Evo, Simphon se bliža in z njim Švica, skrinja miru in sprave.

V zadnji laški postaji ti pregledujoči komisar hitro še malo positnjari. Hotel mi je odnesti moj salvacodotto, češ, da ga moram oddati. Vendar pa ni vztrajal pri svoji zahtevi. V Celle izprežejo parno lokomotivo in priprežejo električno, ki potegne vlak skozi simplonski tunel, brez dima, kakor sicer. Četr ure se vozliš skozi ropot. Mrzlo piše skozi okno. S stropa blr eler, svetilka, da baš vidiš svojo okolico, a premalo jasno, da bi čital.

Briga. V svobodni Švici smo. Vlak stoji pol ure. Odpošlješ razglednice, za katere skoraj veš, da ne pridejo nikdar na svoj naslov. Kupiš švicarske liste, čokolado, 2 liri za 1 švic. frank. Po peronu kolodvora se malo sprehodiš, med francosko, laško in nemško govorečim občinstvom alpskega tipa. Tudi obleka je gorska, postave so širokopleče. Rudečelični švicarski žandarji gledajo navidez brezbrizno v svet. Na drugi strani kolodvora gore stotine obločnice in s tvornic prihaja enakomeren ropot strojev, ki se meša z močnim šumom planinske reke. Vlak te popelje ob njej v noč. Po spalnih vozovih pozasnejo luči in enakomerni ram - ta - ta - ram - ta te uspa. Nasproti Parizu.

(Dalis pride.)

barbarski način bojevanja in prorokuje posledice za Germanijo. Evo nekaj izvlečkov. »Dobren del nemške časti smo zapravili v Flandriji! Navalili smo na to deželo nalik oboroženim tolpom in druhlim v času barbarskih vpadov. Smrt in ogenj sta omadeževala našo pot. Znaten kos Brabantine in dolino Moze sem prehodil. Vem, da vojna ni pastirska idila. Toda kadar sem gledal porušene hiše, požgana mesta, kadar sem se spomnil, da smo v avgustu 1914 postrelili 400 prebivalcev v Dinantu, teh Pompejih, ker so se udeležili bojev kot civilisti, tedaj sem se postavil v duhu na mesto Belgijcev ter si rekel drhte: »Ti ljudje so živeli mirno do avgusta 1914, štiri dolga leta so imeli doma neprijatelja, sovražnika, ki je po vojni postavil najprej upepelil njih stanovanja in poklal moške, potem pa po načrtu uničeval njih celokupno gospodarsko silo, ter ugrabil vsako količjak vredno stvar, kaj bodo mislili ti Belgijci o nemški pravičnosti in kaj bodo pripovedovali svojim otrokom v bodočih letih? . . . Sedanjí časi so strašni; toda čakajo nas še hušji. Na zapadu in iztoku bomo prišli iz krvavega morja z veliko izgubo za cesarstvo. Alzacijo-Loreno lahko štejem med izgubljene. V tej pokrajini je srd ogromen, ker smo tako ravnali z ljudstvom, z deželo in alzaško - lorenskim kontingentom skozi celo vojno. Vse črti in sovražni postopanje naših višjih vojaških oblastij tako močno, da bi se morebitno glasovanje najbrže ugodno izteklo za Francijo«.

Karolyi proti Habsburgu. LDU. London, 12. avgusta. (ČTU.) Grof Karolyi je izjavil posebnemu dopisniku »Times« v Pragi, da se bo položaj še poslabšal, ako ne bodo aliranci takoj rešili vzhodno-evropskega problema. Samo eno sredstvo je za Ogrsko in za vse druge dežele na vzhodu Evrope, namreč socialistična demokracija.

»Koalicijska vlada v Pešti. LDU. Dunaj, 12. avgusta. (ČTU.) Iz tukajšnjih ogrskih političnih krogov poročajo, da potekajo pogajanja o sestavi koalicijske vlade v Budimpešti ugodno in da se pričakuje jutri rešitve. Iz poučenih krogov javljajo, da je ministrski svetnik v ministrskem predsedstvu v Budimpešti, Praznovsky določen za ogrskega poslanika na Dunaju.

Bolgarski komitaši. LDU. St. Germain, 13. avgusta. (DKU.) »Petit Parisien« javlja iz Soluna: Francozi so se pri Ksantiju, Dimotiki in Gümüldjini kravovo spopadli z bolgarskimi komitaši, ki so imeli mnogo izgub in bili naposled razpršeni. Francoške izgube so neznatne. Uplenili so 20.000 pušk, 20 strojnica in skoro milijon ročnih granat.

Italija.

Podjetni Lahi. LDU. Curih, 11. avgusta. (ČTU.) Kakor poroča »Mattino«, sta dve italijanski gospodarski študijski komisiji šli na Rusko, da proučujeta, kolike so trgovske možnosti med Italijo in Rusijo.

Laški aneksijski dekret? LDU. Milan, 12. avgusta. (DKU.) Italijanski ministrski svet se je včeraj bavil v navzočnosti generalštabnega šefa Diaza z amnestijskim dekretom, ki bo v najkrajšem času objavljen. Razpravljal je tudi o demobilizaciji, ki se ima izvršiti še ta mesec, včevrši tudi letnik 1895.

K položaju slovenskih sodnikov.

Ker se v listih čimdalje bolj pojavljajo pogomi, da se končno vendar že izvrše imenovanja sodnikov, smatra predsedništvo Društva sloven. sodnikov potrebnim, podati sledeče pojasnilo: Uradniki v drugih strokah, v katerih niso niti z daleka tako preobremenjeni z delom kakor sodniki, napredujejo nerazmerno hitro. V nekaterih resorjih so uradniki od prevrata sem napredovali že po dvakrat, da, nekateri celo po trikrat. V enipanogi ni več niti enaga svetnika iz avstrijskih časov; vsi so postali že takoj po novem letu višji svetniki. Edinole v pravosodju še ni bil imenovan definitivno niti eden sodnik, niti ne na najvišjih mestih.

Slovenskim sodnikom je bila avstrijska uprava vedno le mačeha; žalibog se jim niso razmere od prevrata sem prav nič izboljšale. Slejkopref se od njih zahteva ogromno, izredno naporno delo, ki se je po prevratu vsled vedno večjega pomanjkanja sodnikov tako pomnožilo, da mora marsikdo delati po 12 ur na dan in tudi več, dočim se od nobenega ročnega delavca danes ne sme zahtevati, da bi delal nad 8 ur na dan. Slovenski sodniki morajo nešteto krat iz domačega kroga v tuje kraje. Pristojbine, ki jim gredo, ki pa seveda niti od daleč ne odgovarjajo današnjim razmeram, se navadno nakazujejo šele po mnogih prošnjah čez več mesecev. Doplačevati morajo pri tem vedno iz svojega žepa — seveda, ako imajo še kaj; drugače se pa morajo zadolževati v še večji meri, kakor sicer pri skromnih prejemkih državnih nastavitelcev. Vrste sodnikov se vedno bolj redčijo. Še vedno prosijo drug za drugim v upravne stroke, ki jim nudijo ugodnej-

še napredovanje. Naraščaja skoraj ni. Vse kaže na to, da bo prav kmalu treba s pravosodjem v civilnih zadevah docela prenehati in nekatera sodišča vobče zapreti, ako se razmere v najkrajšem času prav korenito ne izpremenijo, osobito ako se tudi upravičene zahteve slovenskih sodnikov ne izpolnijo, in njih položaj vsaj ne izenači z onimi njih hrvaških kolegov, in ako se jih ne odškoduje docela za razna namestovanja in selitve.

Na vse to je predsedništvo Društva slovenskih sodnikov opetovano opozarjalo na merodajnih mestih, ko je izročalo razne spomence in prošnje, ko je poganjalo njih rešitev, ko je poganjalo imenovanja, hkratu pa odklanjalo vsako odgovornost za vse mogoče težke posledice v pravosodju, ako se upravičnim zahtevam sodnikov ne ugodijo.

Gospod poverjenik za pravosodje je pri zadnjem takem posredovanju pred tednom dni zagotovil, da se popelje takoj prihodnji teden osebo v Beograd, da pospeši imenovanja, katerih nekatera leže nekaj mesecev v Beogradu, in pa ugodne rešitev drugih naših prošelj, ker na vse tozadevne pismene prošnje in pogone ni dohl doslej še ugodnega odgovora, nikar še ugodne rešitve, četo pa vobče nobenega odgovora. Gospod poverjenik za pravosodje je uverjen, da se vse to zgodi brzkone še ta mesec, vsekako pa še pred pričetkom šolskega leta, da ne bodo sodniki še dalje oškodovani. Dotlej pa prosimo potrpljenja. (Društvo slov. sodnikov.).

Sokolstvo.

Okrožni zlet posavskih Sokolov se vrši v nedeljo 17. t. m. v Radeču pri Zidanem mostu. Zveze vlakov na vse strani so jako ugodne. Razum tega je dovolilo obratno ravnateljstvo južne železnice uporabo vlakov proti Zagrebu ob 20. uri 38 minut in proti Celju ob 23. uri 45 minut. Posavci v nedeljo vsi v Radeču!

Sokolski zlet v Kočevju. Otvorili smo zletno pisarno, ki posluje v četrtek, petek in soboto, vsakokrat od 9. do 13. in od 14. do 18. ure v lokalu Sokola I, trg Tabor 2; na dan zleta pa v vlaku, odnosno pri telovadšču v Kočevju. V pisarni dobe zletniki vsa potrebna pojasnila za zlet. — Posebni vlak odhaja iz Ljubljane v nedeljo ob 5. uri jutraj, iz Kočevja pa se vrača zvečer ob 9. uri in prispe v Ljubljano po 11. uri. Vozil se bomo v hladu. Voznja stane za tja in nazaj 16 K. Otroci pod 10. letom plačajo le 8 K. Po družinskih naj iste osebe, ki so zadnjič zbirale naročila za obede, pobero danes in jutri denar za vožnjo in ga v soboto dopoldne z imenikom prijavljenih oddajo v zletni pisarni. Vozne legitimacije se razdele v soboto odnosno v nedeljo jutraj. — Bratske deputacije društev drugih žup so nam dobrodošle. Svoje prijave z vožnjo naj izvolijo poslati v našo pisarno. — Pri vlaku posluje poseben odsek rediteljev. V ta odsek imenuje vsako društvo po enega člana za vsakih 50 prižalencev, z manj kakor petdeset prižalencij pa tudi po enega. Imena je naznaniti v pisarno. V soboto ob 8. uri zvečer ima ta odsek svojo sejo v pisarni. — Z nami gre vojaška godba in vrli pevci »Zvonari«. Godci bodo pridno svirali, pevci lepo peli. To bo veselja. Oh cvetja in zelenja moramo nabrati, da okinkamo svoje vozove. Z zastavicami pa bomo mahali in pozdravljali vse vprek, da bo odmeval log in breg. — Zvečer v vlaku je tema, lampijonek s koščekom sveče bi nam dobro došel. — Vzemimo s seboj žepne kozarce, kaj dobrega za pod zbor tudi ne škoduje. — Dopoldan v nedeljo si malo ogledamo Kočevje, potem pojdemo k tekmi in skušnjam. Okoli poldneva bo po mestu velik spreved s spremljevanjem godbe in trobentaških zborov. Spreveda se udeležijo sokolska društva in druga narodna iz oklice s prapori. Narodna noša v sprevodu, na konjih ali v skupinah in okinčanih vozeh dobro došla. Društva, ki se spreveda žele udeležiti, naj v nedeljo dopoldan javijo to v zletni pisarni. Med sprevedom pozdravni nagovori, katere zaključijo »Narodna himna«. Po sprevodu obedi. Nato koncert bratskega ljubljanskega »Zvona« z dnevu primernih sporedom v dvorani hotela »Trst«. Po koncertu obsežna javna župna telovadba in poročilo o izidu tekme. Naposled veselica. Po zaključku veselice ob 9. uri pa brž na vlak in hitro proti Ljubljani, da nas starši in drugi ne bodo predolgo čakali na južnem kolodvoru. Prosimo in pričakujemo točnosti od vsih v vsakem oziru. Malo dobre volje, nekaj ponosa in zavesti, pa stroge sokolske discipline in imeh bomo lep narodni praznik. Zdravo! — Predsedstvo župe Ljubljana I.

Sokol I. prosí vse one brate in sestre, ki se zleta v Kočevju udeležijo, da prineso tekom današnjega in jutrišnjega dne denar za vožnjo in družinski lokal. Voznja sem in tja stane 16 K. Naraščaj oddaja denar v telovadnici svojemu voditelju. Za članstvo, odnosno njega svoje je na razpolago še kakih sto voznih legitimacij. Kdor prej pride, ta prej melje. Zdravot! Odboj.

Sokol Moste pri Ljubljani opozarja bratsko članstvo, ki se udeležijo zletu v Kočevje, na današnji oglaš Župe Ljubljane I. Voznina stane 16 K, za otroke pod 10. leti le 8 K. Bratje, sestre, pripravite vozino, katera se pobere potom okrogno najkasneje do petka zvečer. Vse podrobnosti so razvidne iz oglasov Predsedstva Sokolske župe. Šišenski Sokol pozivlja svoje člane, da se udeležijo zleta v Kočevje v nedeljo dne 17. t. m.

Belokranjski »Sokol« v Metliki priredi v nedeljo, dne 17. t. m. ob 8. uri popoldne na Pungertu javno telovadbo in ljudsko veselico na prostem. Za sluščaj slabega vremena se vrši ljudska veselica v Narodni čitalnici. Svira mestna godba metliška. — Odbor.

Sokol v Šoštanju opozarja ponovno vsa društva na proslavo društvene 10-letnice 7. septembra, o kateri priliki se vrši v Šoštanju okrogni zlet Celjske sokolske župe. Ta dan bodi praznik našega dela, obenem dan manifestacije, sokolskega junaškega poleta! Kličemo vas, bratje in sestre, da praznujete z nami ta pomembni dan in nagradite se obilo udeležbo oživljajoči in ogrevajoči idealizem naše mladine. Zdravo!

Žirovski Sokol je dne 10. avgusta priredil po dolgi medvojni dobi prvo javno telovadbo v svojem domačem kraju. Izredno lepo vreme je mnogo pripomoglo, da so se udeležili njegove prireditve vsi povabljeni in z njimi vred še številni prijatelji Sokolstva. Posetili so nas bratje iz Kranja, gg. srbski častniki, sestre in bratje z Vrhnjke, Loke, s cele Poljanske doline in z žirovskih oddaljenih vasi. Prihiti so še Idrjanci iz Ljubljane. Javna telovadba je uspešno potekala zadovoljivo. K prosti zabavi je med drugim pripomogla največ godba loškega Sokola, katero nam je preskrbel vrli brat Franc Dolenc iz Stare Loke. Odbor žirovskega Sokola se tem potom zahvaljuje vsem gostom, ki so s svojo udeležbo pripomogli k zmanjševanju društvenega dolga. Posebej pa se zahvaljuje vrlenu bratu Francu Dolencu in godbenikom loškega Sokola, ki so z izrednim in vztrajnim sviranjem zadovoljevali goste pri tej naši lepi slavnosti.

Za sklad zgradbe »Sokolskega doma« v Črnomlju so darovali: Julij Macele, veleposelnik v Gradcu 1000 kron, Emanuel Kienel, graščak v Gradcu 1000 kron, Mr. Ph. Špiro Vranković, lekarnar in starosta »Sokola« v Črnomlju 1000 kron, rodbina Šetina v Črnomlju 1000 kron, neimenovani v Črnomlju 1000 kron. — Živeči častiti darovalci! Naprej za »Sokolski dom« v Črnomlju! Kdor dela za »Sokola«, dela za narod, kdor je proti »Sokolu«, je proti narodu.

V petek, 15. t. m. vsi v Sinčo vas.

Dnevne vesti.

vlak v Sinčevas odpelje iz Ljubljane 14 t. m. ob 22. uri 56 min. (t. j. ob 10. uri 56 min. zvečer), kakor smo včeraj poročali in ne, kakor je bilo pred par dnevi pomotoma naznanjeno ob 2. zjutraj.

Včeraj, 13. t. m. ponoči, je ušel iz italijanskega vjetništva iz Ponte na dospel preko demarkacijske linije pri Ratečah v Kranjsko goro znani turist in amaterfotograf gosp. Joža Kunaver. — Čestitamo!

V pasjih dneh. Mislil sem, da vzdramim še nekaj tednov. Toda kakor raste človeku apetit ob splošni dragini, kakor bi ravno sedaj rad pristnega »kofekta«, ko ga ni, da si je prej za zajutrek konsekvntno zahteval le čaj, ravno tako rastejo baš sedaj lasje z neverjetno naglico. Hočeš, nočeš, pritlenila je še vročina in moral sem k brivcu, če nisem hotel delati konkurenca ženi. Pokažem mu razmršeno glavo in strnišče na bradi. Parkrat se je zavrtel okoli mene, malo me polasal, malo postrgal po bradi, pa — »z bogom!« Vstane, da odidem, pa se domislim in pokazem ušesa. Zmignil je obhajuje z ramami in mi povedal, da je zadržal brivceve najbrše pozabila določiti ceno za striženje te vrste las in moral sem oditi — s kosmatimi ušesi.

Veselica za Jugoslovansko dijaško menzo v Rogaški Slatini, ki je bila preteklo nedeljo in za katero si je pridobil največje zaslugi g. dr. Iv. Lah, je donesla 16.000 kron čistega dobička.

Prisrčne pozdrave vsem čitateljem in čitateljicam »Slov. Narod« pošilja iz Radgone med napredovanjem proti Madžarom. Joško Kadivec, narednik, rač. podčastnik Vodnik Albert, Peško Anton, narednik Drnovšek Drago, val kralj, 37. pešpolka.

Mestna hranilnica Ljubljanske je v soboto dne 16. avgusta zaradi smanjšanja uradnih prostorov zaprla.

Delavska društva na Finskem so izdala prepoved točenja opojnih pijač v društvenih prostorih. Istotako ne točijo alkohola restavracije v poslojnih delovnih zbornicah, v finskem narodnem gledališču in v nekaterih drugih doma-

Amnestija po zmlahu ukaza s dne 8. junija 1919 je izvršena. Nepričakovano velikemu številu neazrečnikov, ki so prišli v stik s kazenskimi zakoni, se je milostnim potom uprežljivi ostane kazni. Veliki večini pomiloščencev cele kazni, vsem, ki so doležni amnestije, pa tudi vse posledice kazenske obsodbe. Pri deželni sodišči ljubljanskem je deležnih amnestije 749 oseb, pri okrajnem sodišču ljubljanskem 534 oseb in pri ostalih sodiščih v okolju deželnega sodišča ljubljanskega, t. j. vsem, ki so doležni amnestije, pa tudi vse posledice kazenske obsodbe. Pri deželni sodišči ljubljanskem je deležnih amnestije 749 oseb, pri okrajnem sodišču ljubljanskem 534 oseb in pri ostalih sodiščih v okolju deželnega sodišča ljubljanskega, t. j. vsem, ki so doležni amnestije, pa tudi vse posledice kazenske obsodbe. Pri deželni sodišči ljubljanskem je deležnih amnestije 749 oseb, pri okrajnem sodišču ljubljanskem 534 oseb in pri ostalih sodiščih v okolju deželnega sodišča ljubljanskega, t. j. vsem, ki so doležni amnestije, pa tudi vse posledice kazenske obsodbe.

Iz krogov srbskih letoviščarjev na Bledu nam pišejo: Dokaj lep broj srbskih letoviščarjev je došlo letos na Bled, ne samo na oddih in lečenje, marveč v prvi vrsti zbog tega, da pokažejo s svojim prihodom tople simpatije bratom Slovincem. Bleško jezero in prekrasna okolica sta očarala vse, tudi Slovinci so jih sprejeli z odprtimi rokami. Zato lahko trdimo, da bi se Srbi na Bledu prav dobro počutili, ako bi ne bilo med letoviščarji toliko elementov, ki se vedno mislijo, da je »nobel« samo tisti, ki govori nemški. To grdo nemškutarenje vzbuja njihovo nemalo nevoljo, zlasti ker vedo, da »svabčarijo« ljudje, ki se sicer pri kupčijah s hrvatskim sešakom prav radi poslužujejo hrvatskega jezika. Umestno bi bilo, da bi se tem ljudem prav odločno povedalo, da naj na slovenskih tleh ne izjavijo jugoslovanske publike s svojim neznosnim, vse preje kot nemškim žargonom. Tudi razni gostilniški nastavitelci se ne vedo napram srbskim gostom tako, kakor bi bilo potreba. Pa ne da bi jih bili proti Srbom naščevali oni nemški govoreči ljudje? Naj bo stvar že takšna ali drugačna, to lahko povemo, da Srbi niso voljni, da bi se dali izživati od kogar koli. V to niso navajeni. Ob koncu še nekaj: V vsakem letovišču je skrbjeno za mleko, na Bledu pa letoviščarji, ki stanujejo po privatnih vilah, mleka niti za drag denar ne dobe. Tudi v tem oziru bi se moralo nekaj ukreniti, ker sicer si bo marsikdo premislil priti na Bled kot letoviščar. Prepričani smo, da bo uprava te nedostatke odpravila, v korist tega najlepšega našega letovišča.

Iz učiteljskih krogov. Preleli smo in priobčujemo: Višji šolski svet v Ljubljani je izdal poziv na šolska vodstva, glasom katerega imajo ista poslata deželni knjižovodstvu razkaznice o službojučemu učitelstvu na šoli in sicer radi odmere draginske doklade na podlagi naredbe ministrskega sveta z dne 15. julija 1919. V pozivu se zahteva glede nepreskrbljenih otrok potrdilo županstva. Ta naj bodo torej nekaka nadzorovalna oblast učiteljstva. Učitelji smo uradne osebe in kot taki tudi zaprišeženi ter verodostojni in kot vodje za svoje uradne in resnične podatke ne potrebujemo in nečemo nikakih potrdil županstva, ne kake druge oblasti. Ta ukaz je že zopet nekaj »ferman«. Gospoda, ki je to izdala, naj bo uverjena, da je učiteljstvo že toliko zavedno in samostojno, da mu taki ukazi ne imponujejo — in da se tudi noče na noben način ravnati po njih. Zakaj ni prišlo gospodom na um, da bi ukazali, naj potrdi naše izjave še orožništvo? Kakor spoštujemo po demokratskem načelu vsak stan — nikakor pa ne županov Šušterčičanskega duha — vendar takih ukazov ne bomo prenašali ter se tudi ne ravnali po njih. Gospoda, smo v Jugoslaviji! Za vzgojo in pouk mladine in naroda, bomo delovali, če tudi bi ne bili prisegli, z vsem ognjem domovinske ljubezni in to v šoli in izven nje. Omenjeni ukaz pa nas spominja stare zapadle Avstrije. Ta ukaz, gospoda, ni modern, še manj pa demokratski! S tem se ponižuje in omalovažuje naš stan in ta, gospoda, boste naleteli na odpor! Ali mislite res, da mora biti učiteljstvo še vedno in povsod zadnje? Hočemo biti prosti, svobodni, kakor vsak stani! S takimi ukazi učiteljstvo po nepotrebnem žalite, izživite in mu kažete neko preziranje. Tega pa nobeden zavezanec učitelj ne bo mirno »pozrl«. Poslali bomo razkaznice, kakor se od nas zahteva, a potrdil od županstva, gospoda, od zaveznih šolskih voditeljev ne boste dobili. Ako se našim uradnim izjavam ne verjame — tedaj se vse neha. Kot učitelji vendar ne bomo poročali neresnic. — Bral sem slučajno ta ukaz v »Slovenski narod« s dne 10. t. m. V tej št.

vilki tega lista pa višji šolski svet lepo prosi gospode duhovnike — katehete, naj se malo potrpe gde nakazila novih prejemkov. Pri nas ukaz, pogiv, a tu prošnja. Kje pa smo, gospoda? Tako z namj ne boste postopali! Če smo v demokratski državi, delajmo in bodimo tudi v resnici demokratski. Zakaj delate razloček med stanovi? Vsi smo potrebni drug drugega in vsi imamo enake dolžnosti in pravice in to vsak v svojem stanu! Čudimo se le, da gospoda pri višjem šolskem svetu ne uvidi tega in smatra učiteljstvo še vedno kot kake sužnje po devizi: »Če boš priden, pa dobiš sladkorček.« Ukazov in fermantov v povedani obliki nečemo, jih ne potrebujemo. — Star učitelj — veteran, v dejanju in miselnju pravi demokrat.

Ali je poskrbelo kaj poverništvo za uk in bogocastje za naše pribegle otroke iz Primorja? Novo šolsko leto se ima začeti. Iz Primorja se je preselilo mnogo šolskoobveznih otrok in mnogo dijakov srednjih šol, kateri bodo zahajali v tukašnje zavode. Kdor pozna primorske razmere, bo vedel, da so bili otroci slovenskih staršev od novembra meseca 1918 brez pouka, vedel pa bo tudi to, da so v Trstu bili često prisiljeni zahajati v nemške ali laške šole, ker izven Ctil — Metodove šole ni bilo na razpolago slovenskih šol. Tržačani in sploh Primorci smo skrbno čuvali srca, mišljenje naših otrok, a kljub temu smo jih morali pustiti v nemških šolah. Sedaj pridejo vsi ti otroci — kateri so že zgubili eno šolsko leto, ker jih nismo hoteli pošiljati v italijanske šole — v naše šole. Potrebno bi bilo, da vendar premisli to deželna vlada, da ukrene kakor potrebo g. poverjenik za uk in bogocastje, da ne zgubijo otroci še drugo šolsko leto zgori radi tega, ker ne poznajo tako dobro slovensčine kot ljubljanski otroci. Usojamo si prosti g. poverjenika, naj vendar ustanovi posebne razrede za te naše otroke, kjer se bo vpoštevalo njih pomanjkljivo znanje materinščine da ne bodo oskodovali v življenju in ako možno, naj se jim pomaga, da ne bodo zgubili tudi prošlo šolsko leto. Stariši smo stali na braniku domovine ob sinji Adrij. Srce nam poka, ko mislimo na svoj dom. Odsli smo sami moški, pustili tam žene in otroke, radi česar smo imeli ogromne stroške. Hvaležni smo vladi, da nam je pomagala vsaj deloma v tej bedi, a — prosimo, pomagajte tudi v tem. Naši otroci so naš up, naša nada! Najmanj nadarjeni gotovo niso primorski! Zgubili so eno šolsko leto, prepričite, da bi zgubili še drugo! — To je v korist otrok, staršev, a tudi države. Izobražen in čil naraščaj rabimo nujno in prepričite, da se zgubijo dobri delavci na duševnem polju. Skrbite za našo dečo, katera bi morala še dalje trpeti! — Sredstev za privatni pouk nimamo. — Več pribeglih prim. starišev.

Poverništvo za uk in bogocastje priporoča vsem šolskim vodstvom, da v svojih okrajih pomagajo županstvom pri izpolnitvi vprašalnih pol, katere razpošila podjetje Jugoslovanskega privrednega kompasa, uredništvo dr. Ivan Cernice, Gospodarska pisarna v Ljubljani, ker je to delo splošne koristi za celo naše gospodarstvo. Vprašalne pole bodo razposlane na županstva v prvih 10 dneh avgusta. — Dr. K. Verstovšek.

Zakaj umre toliko otrok že v prvem letu starosti? Vseled predsodkov starišev, zlasti mater, da je alkohol hranivo in krepčilo.

Zaplijenjena velika količina zlata. »Zagreb. koresp.« javlja: Ovi je dana bilo javljeno, da je na granici Jugoslavije prama Njemačkoj Austriji v Špiljama bilo zaplijenjeno 17 t pol kilograma zlata, koje se htelo prokrijomčariti v Austriju. Sada međutim doznajemo, da je ovi dana opet po nazorniku tamonjenje straže Josipu Zabukovšeku zaplijenjeno 37 kg zlata, i to samo na poleondora i engleskih sterlinga što iznaša, u našem novcu oko milijun kruna. Ovak novac je hito prokrijomčariti španjolski židov Rappaport, koji je dobitno ga nazornika htio da podkupi sa cigaretama samo da ne pregleda kupe, u kojem se je vozio. Zabukovšek se međutim nije dao podkupiti već je stao prtraživati kako sjedala taku i svu prtljagu to našao dukate ne samo ispod sjedala i prikljaji već i u pepelnjaci, koja je smještena kraj prozora svakoga kupeja II. razreda. Novac oijeli je zaplijenjen u korist naše države a Rappaport je predan ovednojoj vojnoj policiji. Osim toga je ovih dana također zaplijenjena svota od 100.000 dolara i franaka, koji su se pronašli kod Mojseja Poljaka iz Banjaluke, a imao ih je svezane oko pasa. Uz ovu svotu zaplijenjeno je također finansijski nadzornik Ivan Jurše u raznim papirima preko 200.000 naše vrijednosti od jednoga krijomčara, koji je novac hito prokrijomčariti a spremio ga je u cipele. Ovak zaplijenjeni novac ide sav u korist naše države, pa je samo to zašodno, da se finansijska, koji mu u trag udju neđaje od strane države niti para nagrade, ma da bi to moralo biti, jer kako je poznato, prama zakonu se imade na carini konfiscirati samo ona roba, koja se uhvati kao roba za krijomčarenje, dočim je ministarskom naredbom određeno i zaplijena novca.

bilo zgrabeno ili zlatnog ili inog koje se kani prokrijomčariti u drugu državu. Kad već zakon propisuje finansijska neki proceat od konfiscirane robe držimo, da bi i spomenuta ministarska naredba morala također ustanoviti procenat, kojega mora dobiti financ koji novac zaplijeni. Ovo bi bilo samo u interesu našemu, jer bi si službenik dao više truda i budnije pazio na kojekakove krijomčare, koji svojim nečistim poslovanjem hoće da odštete našu mladu državu. Još nam je pamenuti, da je kao oficijal carine u Špiljama imenovan g. Rudolf Sedlar, koji je svojim dosadajnim radom stekao zamjerne rezultate u korist naše države.

Štajerskim okrajnim zastopom in občinam v vednost. Za zbor odposlanec občin in okrajnih zastopov, ki je sklican v Celje od predsednika likvidacijske komisije dr. Kukoveca za dneve 11. in 12. septembra, je veliko zanimanje. Oglasili so se že poročevalci za občinsko upravo, za ulogo okrajnih zastopov sedaj in v prihodnje, za postopek občinskih in okrajnih hranilnic glede vojnega posojila in za ureditev zdravstva. Predsednik je imel te dni pogovore z deželnim glavarjem v Gradcu in bode poročal o stanju delitve deželnega premoženja in dolgov. Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo in poverjenik financ sta javila udeležbo s sledečim dopisom: Na poročilo z dne 3. julija 1919, št. 549, se vam poroča, da smatra poverništvo ministrstva financ v Ljubljani nameravano posvetovanje za priporočljivo in da se ga bode volje udeležilo po posebnem odposlancu. Seveda bi mogel ta odposlanec eventualne rezultate tega posvetovanja zvesti samo ad referendum, ker bi pristojala končna odločitev v zadevi, kolikor pride državna finančna uprava v poštev, pač le ministrstvu finansija v Beogradu.

Brezalkoholne restavracije. V Cutilu, mestu s nad 200.000 prebivalci je tamošnje gospejno društvo v teku zadnjih 18 let otvorilo 12 brezalkoholnih restavracij, katere domačini in tuji kar najbolje obiskujejo. Restavracije, izmed katerih se jih nahaja sedem v lastnih hišah, so vse moderno in udobno opremljene. Temeljna načela teh podjetij so: točna in hitra postrežba; največja enaga v vseh prostorih, oddaja le svežih in dobrih jedil ter zdravju koristnih brezalkoholnih pijač po nizkih cenah; prepoved napitnine in kajenja v gostilniških prostorih. — Vodstva se po največji možnosti ozirajo na želje gostov. Vsakokratni naročilni listek za obed prve, druge ali tretje vrste se kupi vnaprej pri blagajni ob vstopu. — Osebe obstoji iz dobro izobanih in moralno neoporečnih žensk. Teh 12 podjetij, kjer je zaposlenih 400 samostojnih gospe in gospodičen, poseti dnevno do 11.000 oseb, kar znači na leto 4 milijone obiskovalcev. — Podobna restavracija se nahaja v Gradcu na škofevem trgu št. 2. — AH bi ne bilo mogoče v interesu domačinov in v interesu tujkega prometa ustanoviti v Ljubljani več modernih brezalkoholnih restavracij po avcarskem vzorcu?

Poziv namiljenim sročam. Kdo sprejme za svojega dve leti starega, prikupljivega, plavalasega dečka. Otrok je strota mestnih starišev, zato je želeli, da bi prišel v kako boljše rodbino. Oglase sprejema Dobrodela pisarna Ljubljana, Poljanska cesta 4.

Krvice pri klasifikaciji konj. Pri letošnji klasifikaciji konj so se v nekaterih slučajih godile kmetom krvice. Zgodilo so se slučaji, da so komisije jemale kmetom edino delavno živino, konja, drugim pa, ki so imeli 3—5 konj, niso vseli nobenega. Tudi se v drugem oziru so se baje delale krvice. Lastniki konj, katerim so se pri klasifikaciji konj zgodile omenjene krvice, se pozivljajo, da do 27. avgusta t. l. naznačijo krivico v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu. Poziv velja le za mesto Ljubljano.

Avtomobilna zveza Celje topliee Dobrna: Odhod iz Dobrne ob 6. uri (zjutraj); prihod v Celje ob 7. uri (zjutraj). Odhod iz Celja ob 14. uri (ob 2. popoldne); prihod na Dobrno ob 15. uri (ob 3. popoldne). Cena ene vožnje 20 K.

Iz Borovnice se nam piše: Ze med vojno se je večkrat dogodilo, da so našo pošto izločili ali na Brezovici ali v Preserju, logaško ali idrijsko pa v Borovnici. Potrpeli smo v nadi, da bo po vojski zopet red. Pa ga ni. Tudi sedaj se dogaja škoro alehritni teden, da nekateri dobimo »Slov. Narod«, drugi pa ne; ob tednu pa obratno: dobe ga prvi, pa drugi ne. Prosimo pošto upravo, da naroči svojim uslužbenecem, da naj bolj pazijo na naslove in ne provzročajo nepotrebnih samudi!

Kino Ideal. Danes zadnjič zanimiva detektivska drama »Premikajoči se hotel«. Jutri v petek prvovrsten filmski igraček v 5 delih avtorja Robert Heynemann: »Zmotnje«. V glavnih ulogah najboljši filmski igralci Henny Porten, Ernst Deutsch in Pavel Pasarge. Ni za mladino. Ta spored ostane do ponedeljka 18. avgusta. Kino Ideal.

Izpred sodišča.

Dr. Rostohar contra inženir Uhlir.

Danes se je nadaljevala razprava proti inženirju Uhliru zaradi razžaljenja časti, ker je bil, kakor znano, obdolžil dr. Rostoharja, da je v času prevrata poveril 25 milijonov kron.

Inženir Uhlir je imel danes za to doprinesiti dokaz resnice.

Tega dokaza pa ni doprinesel, ampak namesto tega je podal le obširen zagovor, v katerem obdolži dr. Rostoharja neke druge poverbe denarnih pisem v znesku 148.000 kron.

Odvetnik dr. Oblak, zastopnik dr. Rostoharja, raztegne tožbo tudi na to obdolžitev in predlaga, da se rekvirira od državnega pravdnjstva tozadevni protokol in še neki drugi akt, iz katerega je razviden dejanski stan stvari.

Povdarjal je, da je nezaslišano, da inženir, kot inteligenten človek, na podlagi praznih govoric dela take lehkomiselne, pa nečuvne ovadbe proti docentu slovenske univerze, ne da bi se prej prepričal o resničnosti takih govoric.

Ako sedaj obtoženec restringira le gorostasne obdolžitve na 148.000 K, je to le maneuver, da dr. Rostoharja pred javnostjo oblati po načelu »semper aliquid haeret« in da on zadevo zavleče v neskončnost.

Ako ima obtoženec res kakšne dokaze, tedaj naj pride z njimi na dan, da se enkrat ta stvar dožene. Nimamo nič proti temu, da se nove priče zaslišijo, ker hočemo, da se stvar razjasni izčrpno.

Dr. Rostohar je kot docent slovenske univerze dolžan ne samo sebi ampak tudi slovenski javnosti, da se stvar pri sodišču dožene.

Zahteva tudi, da se naporočnik Freiwald takoj zasliši, ker je namreč le ta zelo sumljiva oseba in imamo o njem marsikaj povedati.

Sodišče je sklenilo, da predlagane priče zasliši in to vsrhu obravnavo zopet preloži.

Kultura.

Pevsko društvo »Slavec« se udeležijo velikega tabora v Sinčevas dne 15. t. m. po odposlanstvu z društveno zastavo.

Ljubljanski učiteljski inštitut vprizora v Novem mestu v dvorani Narodnega doma dne 16. in 17. t. m. (in ne kakor smo poročali v 186. številki lista 14. in 15. t. m.) Pinžgarjevo dramo »Veriga«. Čisti dobiček gre za Cankarjev spomenik.

»Glasbena Matica« v Ljubljani otvori v letošnji jeseni poleg svoje dosedanje deloma novoro urejene glasbene in pevške šole jugoslovanske konservatorij, ki bo mudil spopolnjen tekem 6 let jugoslovanski mladini pouk in izobrazbo v vseh strokah glasbene in igralske umetnosti.

Vremensko poročilo.

Vilna nad morjem 300-2 Srednji zračni tlak 736 mm

August	Čas opazovanja.	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
13	2. pop.	739.6	27.6		več. jas.
14	9. zj.	738.5	22.3	sl. jug. brezvet.	jasno
14	7. zj.	738.3	18.0		megla

Padavina v 24 urah 0.0 mm — Srednja včerašnja temperatura 29.2°, normalna 19.0°. — Vremenska napoved za jutri: Večina lepo, vroče in mirno vreme. Lokalne nevihte.

V nedeljo, 17. t. m vsi v Kočevje.

Gospodarstvo.

Sladkorja bo dovolj, — ako ne bo carina previsoka. LDU. Praga, 12. avgusta. (ČTU.) »Narodni Listy« poročajo: Stanje sladkorne pese je ugodno. Ako bo premog pravočasno na razpolago, se mora računati s 6% milijonov meterskih stotov rafiniranega sladkorja, od katerega pride v poštev dva tretjini v izvoz.

Konjereja. Slučajno dobim v roke poročilo o licitaciji konj iz državne konjarske Radgutz in vidim, da so si eden dan pred licitacijo smeli izbrati po 30 plemenskih kobil zastopniki Čehoslovanske, Poljske in Romunske, talsti, kateri pa ni nič dobil, smo pa seveda mi. Ker je to bil zelo zlahten kobilni materijal, je seveda to velika škoda. Naše zastopništvo na Dunaju bi se pač moralo tudi za take stvari brigati, najbrž pa jim manjka vsak konjerejski strokovnjak. Da se take reči morejo dogoditi, je tudi veliko krivo, da so nam celo strokovni časopisi iz Nemške Avstrije že toliko časa zabranjeni.

Dovolitve za nakup živil. Kr. ministrstvo za prehrano in obnovno dozel v Beogradu je izdalo nastopne dovolitve za nakup in prevoz v Slovenijo: Jakobu Krambergerju dva vagona pšenice iz Hrvatske v St. Lovrenc; Francu Lipeju iz Brežic 15 vagonov pšenice in 10 vagonov koruze. Francu Raben-

nik 1 vagon kornu iz Vojvodine v Vuhred; Jovanu Dimicu 11 vagonov pšenice in 2 vagona kornu na naslov paromlina Fran Majdič Vir pri Domžalah, 2 vagona otrobov in 2 vagona kornu za Leopold Brödermana v Konjicah; 20 vagonov pšenice, 20 vagonov fižola, 5 vagonov ovsu in 2 vagona ječmena za Gospodarsko zvezo v Ljubljani; Petru Stojšiču 29 vagonov pšenice, 29 vagonov kornu, 2 vagona ječmena in 2 vagona ovsu za aprovizacijo Mozirje. Antonu Löschnigu in vagon kornu v St. Lovrenca pri Mariboru; Stefanu Klunu 100 glav živine za dravsko divizijo; Milanu Klunu 150 glav goveje živine za dravsko divizijo; Petru Mravlju in vagon kornu v Vuhred; Kranjski industrijski družbi na Jesenicah 20 vagonov moke, 2 vagona masti, 1 vagon fižola in 2 vagona suhega mesa; Pavlu Mertu iz Doberelevsi 100 komadov prešičev, 50 konj, 10 vagonov kornu, 5 vagonov ječmena in 2 vagona pšenice.

Urad za pospeševanje obrti je prejel večjo množico mavca, katerega bo razdelil med obrtnike. Reflektanti na mavce naj prigrisajo svoje potrebščine nemudoma na omenjeni urad. Dunajska cesta št. 22, najkasneje pa do 52. avgusta t. l. Na poznejše priglase se urad ne bo mogel več ozirati.

Ekspressne pošiljave, LDU. Beograd, 13. avgusta. Ministrstvo za pošto in brzojav naznanja, da je pri vseh pošlah kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev zopet vpeljana služba ekspresnih pošiljav, in sicer tudi v prometu z inozemstvom.

Društvene vesti in prireditve.

Na občni zbor šentjakobsko - trnovske moške podružnice sv. Cirila in Metoda na praznik, dne 15. avgusta ob 10. dopoldne pri gosp. Smoletu v Kozeljci se vabijo poleg članov tudi vsi drugi narodno čuteči župljani obeh župnij; apelira se osobito tudi na zavedne begunce iz obeh okolišev. Komur bje srce res za narod in njega bodočnost, na krov! — O d b o r.

Vabilo na redni občni zbor krojaških pomočnikov, krojačic in modistinj za

druge krojačev v Ljubljani, ki se vrši dne 17. avgusta t. l. dopoldne točno pol 10. uri v restavraciji pri »Zlatopogu«, Gosposka ulica št. 3. Dnevni red: 1. Poročilo podnačelnika o delovanju pomočniškega zbora. 2. Volitev odbora. 3. Volitev zaupnikov. 4. Razno.

Podružnica obrtnega društva v Škofji Loki priredi veselico v Zvezdi na spodnjem trgu dne 17. t. m., to je v nedeljo ob 15. uri popoldne. Omenjeno društvo vabi k veselici vse prijatelje obrtništva in obrtnike, naj se te veselice udeležijo. — Ker je vožnja po železnici, iz Ljubljane in nazaj zelo pripravna, se tovariši - obrtniki in njih prijatelji iz Ljubljane še posebno vabijo. Za jed in za dobro kapljico bo dobro preskrbljeno v zato pripravljeneh paviljonih. Kdor bi se tudi prav iz srca rad nasmejati, bo tudi poseben oddelek za to pripravljen. Sreče seveda, si bo moral že tudi vsak posameznik sam poiskati! Narodne noše dobro došle!

Iz Roža. V nedeljo, dne 17. avgusta se priredi v Podsinji vasi pri Bistrici velika vrtna veselica v prid invalidom. Na sporedu so: govori, petje, godba, srečkanje, šaljiva pošta, ples in prosta zabava. Za dobro pijačo in izvrstno zabavo je preskrbljeno.

Napred. gospodarsko društvo za poljanski okraj priredi v nedeljo, 24. t. m. društveno veselico na senčnatem sejmišču pri klavnicu, na kar opozarjamo občinstvo. Na bogatem sporedu je tudi polnoštevilna vojaška godba. Pohitite ta dan vsi na sejmišče!

Bralno društvo v Gornjem gradu uprizaro v nedeljo, dne 24. avgusta ob 3. popoldne F. S. Finžgarjevo izvirno narodno igro »Veriga«. K obilni udeležbi vlijudno vabi odbor.

»Zveza jugoslovanskih železničarjev«, podružnica Zidani most vabi vse postajepaznike južne železnice (državne železnice postajepazniki dobro došli), da se zanesljivo udeležijo zelo važnega sestanka, ki se vrši v Zidanem mostu dne 25. velikega srpana ob 14. uri v gostilni g. Lederja (pri Sulčiču). Pridite vsi, gre se za zelo važno stanovsko zadevo. Posebnih vabil se ne bo razposiljalo.

Solsko vodstvo v Hodišah prosi zasebnike in društva, da bi podarili kolikor mogoče knjig. — Solsko vodstvo v Hodišah, Koroško.

Najnovejša poročila.

(Naša izvirna poročila.)

RAZKOL PRI RADIKALCIH.

Zagreb, 14. avgusta. »Narodna Politika« donaja iz Beograda, da govori prvak Demokratske zajednice, zlati Wilder, da se bo sestavila vlada s pomočjo enega dela radikalcev, ki so se odcepili od radikalnega kluba in da se v tem smislu vodijo pogajanja z drjem. Ninčevićem in bivšim ministrom Trifunovićem. Radikalni poslanci za to odločno dementirajo.

NOVI KOMPROMISNI PREDLOGI.

Zagreb, 14. avgusta. »Jutranji list« javlja iz Trsta, da se bavijo italijanski listi z reškim vprašanjem, ki donajajo nov predlog. Glasom lista »Nazione« bi se bil sporazum dosegel na ta način: 1. Teritorij severnoistočno od železniške proge Reka - Sv. Peter bi se nevtraliziral, tako da bi teritorij Sv. Peter, Bistrica, Kastva stal pod upravo lige narodov. Italijani bi imeli pravico, da zasedejo v slučaju vojne ta teritorij; 2. Italija bi anektirala mesto Reko in vso obalo do Voloske in Opatije, potem vse otoke v Kvarneru, pred Šibenikom in Zadrom; 3. Reška luka bi se nevtralizirala pod upravo Zveze narodov; 4. Jugoslaviji bi pripadla vsa obala od Bakra do Obrova, Benkovac, Drniš, Sinj, Omisalj in vsa južna Dalmacija; 5. Italija bi prevzela upravo Zadra in Šibenika.

NEMCIJA IN ITALIJA.

Berlin, 13. avgusta. »Deutsche Zeitung« javlja, da je Scheidemann odpotoval v Italijo, da v imenu predsednika nemške države deluje za zvezo z Italijo. Scheidemann je bil v avdienci pri kardinalu Gaspariju in zahteval posredovanje papeža.

POGROM PROTI ŽIDOM NA DUNAJU.

Dunaj, 13. avgusta. Prve dni po prevratu v Budimpešti je slobovalstvo v stanovanja komunistov in jih napadlo. Iz tega je nastal pogrom na žide; vsak pasant, o katerem se je sumilo, da je žid, je bil na cesti napaden. S težkim trudom je vojaštvo vspostavilo mir. Precejšnje dimenzije je bil zavzel zlasti pogrom na tehniški visoki šoli.

ANARHIJA V BUDIMPEŠTI.

Praga, 13. avgusta. Grof Karolyi je izjavil, da vlada v Budimpešti popoln anarhija. Diktatura nadvojvode Jožefa se hoče pretvoriti v novo monarhijo. Podpirajo ga bivši avstro-ogrske oficirji in romunska dinastija. Nova monarhija bi bila izrazito germanofilski. Za nadvojvodom stoji tudi szejdska vlada, ki jo sestavljajo pristaši pok. Tisze in Nemci.

VOLITVE NA MADŽARSKEM.

Dunaj, 13. avgusta. »Neue Freie Presse« javlja, da bodo razpisane volitve, kakor se je izjavil ministrski predsednik Friedrich, v madžarsko narodno skupščino po Karolyevem volilnem redu. Pasivno volilno pravico bodo imeli možki od 35. leta naprej.

Vesti LDU.

AGONIJA KONFERENCE.

LDU. St. Germain, 13. avgusta. (Dunaj). Vrhovni svet mirovne konference je imel danes popoldne sejo. To je zadnja seja do ponedeljka. Clemenceau zapusti za nekaj dni Pariz in bo šel na odhiti v Vandee.

LDU. St. Germain, 13. avgusta. (Dunaj). Člani romunske delegacije so danes popoldne izročili vrhovnemu svetu odgovor svoje vlade na ententno noto. — Dalje se uradno javlja, da so Čehi in Jugoslavlani zelo vznemirjeni, ker so Habsburžani zopet zavladali na Ogrskem. Mogoče je, da bosta čehoslovaška republika in jugoslovanska vlada danes predložili vrhovnemu svetu svoje tozadevne pomisleke.

DUNAJ MANIFESTIRA PROTI HABSBURŠKIM POSKUSOM.
LDU. Dunaj, 14. avgusta. (Brezlič-

no) Včeraj je bila velika manifestacija dunajske Volkswehr za republiko. Pred parlamentom so se zbrali člani kabineta pod vodstvom podkanclerja Finka. Predsednik Seitz je imel nagovor v katerem je izjavil, da je Nemška Avstrija trdno odločena, odbiti vsak napad na svobodo ne le samo z besedami, temveč v potrebi tudi s silo orožja. Mi smo v groznem položaju, je dejal. Beda in lakota gospodarstva v deželi, takozvani mir grozi z gospodarskim in finančnim uničenjem, kljub temu pa bomo sprejeli boj za svobodo in za povzdigo nemško-avstrijske republike. Nato so defilirali bataljoni Volkswehra. Manifestacija je minila brez posebnih dogodkov.

Aprovizacija.

† Aprovizacijski urad na Poljanski cesti št. 13 v soboto 16. t. m. vsled selitve ne uraduje. Od ponedeljka 19. t. m. pa uraduje na magistratu. Galtova hiša, pritličje — v lokalu osrednje krušne komisije.

Poizvedbe.

V soboto, dne 9. avgusta se je izgubilo 300 kron, mogoče posamezno iz strganega žepa od Cojzove ceste do davkarje. I. Ev. Cepin, Cojzova cesta št. 9, vrata 1 ali 3.

Zatekel se je pes, bel, črn, ima znamko 554 Ljubljana. Dobi se proti nagradi v Gornji Siški št. 32. Joško Bobnik.

Prošnja. Kdor bi vedel kaj o Lovrencu Stare, ki je služil kot četovodja pri 2. tirol. lov. polku in je bil dne 20. januarja 1918 na gori Val di Bella v boju pogrešan, naj blagovolji pojasniti Lovrencu Stare na Bohinjski Bistrici št. 56, Gorenjsko.

Naša se je na Cesti na južno železnico srebrna damska ura. Dobi se v Jenkovi ulici št. 15/1.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Koptar.

Časopis in glas »Narodna tiskarna«.

Mlad trgovski sodrnik, špecerist, zmožen slovenskega in nemškega jezika, išče mesta. Dopolni na Ivan Kaul, Križovljanski, pošta Ormož. 7914

Mladega stavca za slovenski stavek sprejme tiskarna Blanke v Ptuj. 7926

Pozor, trgovci!
Nudim fino voščeno »Erdal krem« S II, I, in G I po najnižjih cenah. Osv. Dobeč Ljubljana Martinova c. 15.

Srbijanska prvoredna banka traži činovnika, jugoslovenskega podanika, potpuno verzirana v izvozniško žitarsko trgovino. Samo temeljni poznavatelj te struke koji razpolaga odličnim referencijama neka podnesu ponude sa »curriculum vitae« do 20. o. m. pod sirom »samostalni radnik«. 7880

Svilo, predeno in nepredeno v štencah kupuje po visoki ceni trdka Fran Kos, Ljubljana, Soda ulica 7. 7856

Slike kralja Petra
v velikosti 47x65 cm priporoča Narodna knjigarna v Ljubljani. Cena v trdem ovoju po pošti K 18.

Angleška čudotvorna MAST
hladi, čisti, mehča, traviči tuje tvari, prepreči zastupljenje krvi in operacije. Vposilje samo proti predplačilu franco K 8,80 za 1 dozo tvornica Thelery-Ja v Pregradu in glav. zaloga v Ljubljani lekarna R. Sušnik, Marijin trg 5 in vse druge lekarnice.

Drva, bukova, suha, la gorenjska, po meter, dokler traja zaloga, prodaja Srebotnjak v Kolodvorski ulici št. 31. 7981

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov si okrogel ali rezan. Cene za les nalozjen v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. kodvorom, Ljubljana. 2048

Kontoristinja ali knjigovodkinja izvežbana tudi v modni trgovini, se sprejme takoj za Ljubljano. Pismene ponudbe pod: E. S. P. pošto ležeče Kamnik. 7934

Proda se: Otroški voziček za ležanje, in sedenje zelo dobro ohranjeno, z gumijevimi kolesi, še mirovno blago. Skrinja z dvema predali za moko in policiami, pripravna za trgovino. Velika viseča svetilka za jedilno sobo. Nova sobna vrata z okvirjem. 2 popolnoma nova moderna damska slalnika. Na ogled: Spodnja Siška, Kolodvorska cesta št. 208, prvo nadstropje. 7941

Ženska ki zna
konzervirati (vkuhavati) sadje in povrtnino se išče za takoj. Plača po dogovoru. H. Novak, Zagreb, Maklarska cesta 64. 7960

Aparat »Helios«
se prodaja v ateljeju »HELIOS«
Veličan Bošter, Franca Jožefa cesta št. 5.

Modna trgovina
A. Šinkovic nasl. Soss & Co.
Mestni trg
vlijudno naznanja cenjen. odjemalcem da ostane trgovina zaprta od 18. — 31. avgusta.

Zemljemerec ---
s 4 1/2 letno prakso, večš slovensčine in nemščine popolnoma, ter deloma laščine in francoščine, išče službo v kakšnem tehničnem podjetju v Jugoslaviji. Ponudbe pod: Zemljemerec/7994 na uprav. »Slov. Naroda« 7994

Trgovci z vinom in žganjem

Pozor!
Hiša z lepim stanovanjem, skladišče s tremi stekleno-betonskimi sodi vsebine 400 hl, velika židana lopa, pripravna za tvornico žganjake ali vinske trgovine, je v središču Slovenije na prodaji!
Naslov pove upr. »Slov. Naroda«. 7919

Tržišni vinci
poštenog, valjanog radnika, oženjenog sa jednim ili dvoje odrasle djece, koji se potpuno razumije u vinogradarstvo, i to obradivanje postojećeg vinograda kao i rigoliranje, nasad, ciepljenje i usgoj loze, itd. te pivčarstvo. Dajem stan u naravi, potrebno zemljište na obradivanje i uživanje, ostalo po dogovoru. Posjed leži u gorskom kraju u blizini Zagreba. Ponude na: Mihaljević, Nisetskara banka, Zagreb. 7996

Spretna šivilja za možko in fino damsko perilo se sprejme. Pismene ponudbe pod: E. S. P. pošto ležeče Kamnik. 7933

Kuharica, dobro izvežbana, izobražena, večša vsega gospodinjstva, išče mesta h kakemu samostojnemu gospodu. Cenjene ponudbe pod »Kuharica/7970« na uprav. »Slovenskega Naroda«. 7970

V najem vzamem pekarijo. Ponudbe pod »Pekarija/7968« na upravništvu »Slov. Naroda«. 7968

Računski uradnik (gimnazijski abiturijent z odliko) išče mesečno sobo, če mogoče s hrano. Lahko podučuje gimnazijca. Ponudbe pod »matematik« pošto ležeče Ljubljana. 7967

Elektrik, dobro izvežban, išče službe. Ponudbe na poštini predal št. 46, Celje. 7966

Državni uslužbenec v p. in oskrbnik (ekonom), iščeta službe. Cenjene ponudbe na poštini predal št. 46, Celje. 7965

Trgovski pomočnik, večš nemškega in slovenskega jezika, dober poznavalec mineralnih olj, ki je tudi izurjen v pisarniških, skladiščnih in ekspedicijskih zadevah išče službe. Cenjene ponudbe pod »Primorec/7907« na upravo lista. 7907

Otroški voziček dobro ohranjen za ležanje se kupi. Ponudbe na upravništvu »Slovenskega Naroda« pod »Otroški voziček/7878«

Gospa srednje starosti, štedljiva gospa spodnja uradniškega stanu išče primerne službe. Na dobro plačo ne reflektira temveč samo na lepo postopanje. Ponudbe pod »Gospodinja/7774« na uprav. »Slov. Naroda«. 7774

Naprodaj je večja množina vinskih in drugih sodov, kakor tudi velikih kadi pri trdki Josip Zidar, Ljubljana. 7888

Išče se pletilja, ki zna pletiti na stroji samostojno delati. Plača po dogovoru. Vprašanje na upravništvu »Slovenskega Naroda« pod »Pletilja/7882«. 7882

Proda se: lovski voz; več se poizve pri J. Deteta v Doba pri Domžalah. 7850

Gospodinja se išče pod ugodnimi pogoji k trem večjim šolo obiskujočim otrokom. Ponudbe na gospo S. pl. Bartheleovich, Osjek III. 7877

Išče se šivilja za šivanje belega perila na dom. Naslov A. vanaš, Spod. Siška, 33. I. nadst. 7988

Kupujemo polustabilni lokomobili od 80 — 100 HP. Ponude molimo slati na Prvu hrvašku štedionico u Zagrebu. 7867

Kupi se dobro ohranjen Goerz ali Zeisslieders 6 kratno povečavo. Ponudbe pod O. Vogl, Ljubljana Prešernova ulica 50. 7959

Prodajalca za trgovino z norimberškim in drobnim blagom se sprejme takoj ali pa s 1. septembrom. Ponudbe pod W. S. 1000 Ptuj/7967 na upravo »Slov. Naroda«. 7967

Na prodaj sta dva voza, zelo prikladna merna za kako izvozno podjetje ali gasilno društvo in več kronske oprave. Ivan Černo, sedlar, Zgornja Soba. 7956

Perfurnjo, dobro in zanesljivo, k trem otrokom, otrokom, iščem za takoj. Popolna oskrba, plača dobra. Naslov pove upravništvu »Slov. Naroda«. 7955

Proda se lepa prodajalna miza (pu-pu del) za kako večjo trgovino ali pisarno ter steklena stelaža. Poizve se: Kolodvorska ul. 32, v trgovini. 7984

Pisalni stroj se takoj prodaja. Sloven-ska tastatura, lepa vidna pisava. Ogledati pri Špišni zavarnicah od 3 do 5 ure popold. Gledališka ulica 7, III. nadstropje. 7982

Prodaje se lasne mreže parfumerija, vsiljuje pri A. K. Sv. Petra cesta št. 27, pritličje. 7978

Proda se 4 možka kolesa in eno žensko kolo, 2 nova gramofona. Vič št. 16 pri gostilni Rožanek. 7977

Proda se švicarska molzna koza v Rožni dolini št. 227. 7973

Prodajalca, večš trgovinskih poslov, z mešanim blagom išče službe v Ljubljani za takoj. Cenjene ponudbe pod »Prodajalca št. 17/7975« na upravo »Slov. Naroda«. 7972

Luksuzni avto znamke »Rabo« popolnoma noma intakten, prodam po ugodni ceni. Kje pove upravništvu »Slov. Naroda«. 7983

Vinske steklenice 7/10 in 1 lit. v vsaki množini se kupijo. Ponudbe na M. Ravtar, Ljubljana, Jurčičev trg 3. 7976

Proda se dvonadstropna hiša v Ljubljani. Pismene ponudbe na uprav. »Slov. Naroda« pod »Čedna hiša/7989«. 7989

Pozor zidarji in stavbeniki!
Bel kamen rezan nabrežinski in svetokriški od Primorja, vsake vrste in mere, vsako množino. Cena po dogovoru. Naslov pove upravništvu »Slov. Naroda«. 7980

1500 K dobi, kdor mi preskrbi v Ljubljani lepo stanovanje s 3-6 sobami. Ponudbe pod »I. K. 7930« na upr. »Slov. Naroda«. 7930

Imam lepo kotljo, 5 letno kobilu in zemlje na prodaj. Cena po dogovoru. Kje pove uprav. »Slov. Naroda«. 7992

Kupi se lahak nov lojtrski voz
na peresa in oljnatu osi; že rabljen a v dobrem stanju ni izključen. Ponudbe s ceno in opisom velikosti na upravništvu »Slov. Naroda« pod: »voz/7964«. 7964

Ženitna ponudba. Trgovec in posestnik, mlk, vdovec, 52 let star, zdrav in krepak, se želi poročiti z gospodično ali vdovo brez otrok, primerne starosti, katera ima veselje do trgovine ter je poštenega značaja. Premožnje postranska stvar. Ponudbe pod: »Šokol« sprejema Anončni zavod Beseljak & Rožanc, Ljubljana, Čankarjevo nabr. 5. 7986

Uradnik lesne industrije, 29 let star, nesljiiv, z dobro šolsko izobrazbo, večš slovenskega hrvaškega in nem. jezika v govoru in pisavi, s 13letno prakso v lesni industriji, izvežban posebno v žagni in gozdni manipulaciji ter v izkoriščanju mehkega in trdega lesa ter v nakupovanju gozdov, išče pri večjem podjetju primerne službe. Ponudbe pod »Jana Kuzma 7980« na upravo. 7980

Modistka, spretna moč, se takoj sprejme. Minka Horvat, Stari trg 21. 7971

Mehlovano boljšo sobo ako možno s posebnim vvhodom, išče soliden gospod. Cena postranska stvar. Cenj. ponudbe pod »Merkur« na upravništvu »Slov. Naroda«. 7988

Kupi ali v najem se vzame dobro nam. idoča pekarija. Ponudbe pod: »Pekarija 30/7967« na upravništvu »Slov. Naroda«. 7967

Landaver v dobrem stanju se ceno prodaja. A. Krešič, gostilna, Novi Udati št. 61. 7986

Sprejme se vinčar oženjen, pošten in priden za obdelavo vinogradov na Dolenskem. Skrbjeno je za čedno, prostorno stanovanje in dobro mesečno plačo po dogovoru. — A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta 21. 7923

Slama na prodaj. Pletenična slama do 600 kg je na prodaj v Zgornji Siški 92. 7916

Brusnice (Pretselheeren) razpoložam, dokler so dobili, po pošti v pletenih košaricah po 5 in 10 kg. Cena za 1 kg. to je 1 1/2 ttr. K 4.— brezobvezno košarica in postvora se zaračuna posebej. Karol Llobner, Celje. 7860

Popravila žepnih ur, zlatnice in srebrnine sprejme F. Čuden Sin — nasproti glavne pošte v Ljubljani. Točna in solidna izvršitev. 5581

Valentin Maček tovarnar, Domžale 43 sprejemam v popravilo, po nizkih cenah vseh vrst klobučevinaste (filaste) klobuke za gospode in dame.

Prodajam več motornih koles, tovorni tone s priklopnim vozom znamke Franc. — Florjančič, Sečemburgova ul. 6. 7447

Lokal in manjša delavnica v središču mesta se išče. Naslov pove upravništvu »Slov. Naroda«. 7817

Tesarji kakor tudi večšencev se sprejme proči dobremu plačilu v trajno delo. Anton Šteiner, mestni tesarski mojster, Ljubljana, Jere-nova ulica št. 15. 4844

Mehlovano sobo če mogoče s hrano za mirnega gospoda iščem. Naslov pove upravništvu »Slovenskega Naroda«. 7940

Iščem sobo ali postelj pri boljši obisti. Ponudbe na upravništvu »Slovenskega Naroda« pod: »Postelja/7982«. 7982

Starinske omare, strnjije se prodajo št. 8, Ljubljana. 7944

Omara za led, 1 m visoka, 070 x 066 m se prodaja. Naslov v uprav. »Slov. Naroda«. 7945

Mladi činovnik traži sobu u sredini mesta. — Pismene ponudbe na upravništvu »Slov. Naroda« pod »Četko/7930«. 7936

Stanovanjska hiša Naslov pove upravništvu »Slov. Naroda«. 7920

Konja, centimetrov visocega, kupim. Ponudbe s popisom konja in navedbo cene na upravo »Slov. Naroda« pod »Konj/7964«. 7964

Zahvala.

Izrekamo iskreno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izkazano sočustvo o priliki smrti našega nad vse ljubljene brata, svaka in strica, gospoda

Fraza Jezerška

posestnika in mesarja.

Enako se pa zahvaljujemo tudi vsem darovalcem cvetja in vencev in za tako častno spremstvo k večnemu počitku. Zlasti bodi izrečena najtoplejša zahvala slavnemu čitalniškemu društvu, pevskemu zboru za genljivo petje, slavnji požarni brambi z godbo, mestnem občinskemu oboru z gospodom županom na čelu, slavnemu odboru Mestne hranilnice ter zboru cerkvenih pevcev.

V Kranju, dne 12. avgusta 1919.

Žalujoči ostali.

Karbida

vsaka množina najceneje se dobi pri
Ferdo Ussar, Meljska cesta št. 57, Ma-
ribor. 7822

Strojepiska,

večja perfektno slovenske in nemške
stenografije se išče za elektrotehnični
obrat. Ponudbe s priporočili, navedbo
zahtevkov pod št. 7843, na
uprav. Slov. Naroda. 7843

XX ZASTOPNIK XX

prvovrstnih tvrdk bode v kratkem pre-
potoval Hrvatsko, Srbijo in Bosno.
Gg. industrijel in veletrgovci, ki žele v
teh krajih skleniti trgovske zveze
naj blagovolijo svoje ponudbe in želje
sporočiti pod „Ugodna prilika 7762“
na upravništvu „Slovenskega Naroda“.

Haloska vina

ima na prodaj Košir, Ptuj.

Trgovina**A. Persche**

ostane od 16. avg.
do 1. septembra t. l.
zaprta.

Kupujemo vse vrste in vsako
količino

Ščetarskega blaga

od proizvajalcev. Em. Weiss
i drug, Zagreb, Kurečeva
ulica 6.

Naročite si in berite

- Muhe -

kratkčasne zgodbe, spisal Blaz Pohlin
Najzabavnejše berilo za samske in po-
ročne! Cena s poštno K 450. Na
roča se v

Narodni knjigarni

v Ljubljani.

Raspolijam lepa bukova

drva

zagana, cepljena in metrska, franko na
dom. Cene nizke, dobava točna. Sre-
boznjak, Kolodvorska ul. 31. 7062

Josip Jug

stavbni in pohištveni
pleskar in ličar

Rimska cesta št. 16.
naznanja, da se vedno dela s pristnim
blagom.

Izvršitev točna. Zmerne cene.
Za vsa izvršena dela jamcim dve leti

Pekarno

dam v najem ali
prodam hišo.
Analija Jugović, Brško.

Žensko zdravilišče

drž. toplice Dobrna pri Celju
(preje Neuhaus bei Cilli, Steier-
mark) vrelec izredno bogat na
radiju in ogljikovi kislini.

Maj - oktober

Orodje za vse vrste

Kupi se

vsaka množina gorilnega
špirita. Takojšnje ponudbe na
tovarno stolov Zg. Gamelje.

Prostovoljna javna dražba

raznega pohištva se vrši v soboto, 16. t. m. ob 2. uri popoldne na Sv. Jakoba
nabrežju 29, pritličje, na dvorišču. Reči se smejo ogledati isti dan dopoldne. 7974

**Generalna reprezentanca
za kraljestvo SHS**

za baterije, žarnice, elektrotehniko

Izdelki svetovnih angleških in slovanskih tvrdk.

Janko Pogačar, Ljubljana.

Skladišča, pisarne in razstavljalni lokal
Mestni trg 25.

U VI 1349/18—12

Angela Medved

je kriva,

daje jesenil. 1918 v Ljubljani prodajala drože, ki jih je kupila od
tvrde Fischl v Celovcu po 10 K kilogram, po 20 K oziroma po
13 K kilogram — da je torej za potrebne reči, izrabljajoč izredne
razmere povzročene po vojnem stanju zahtevala in si dala plačati
očitno čezmerne cene.

S tem je zakrivila prestopke draženja po § 20/1 naredbe z
dne 24. marca 1917, drž. zak. št. 131

in se obsodi

po istem §u z uporabo § 226 k. z. v zapor 3 (treh) dni in v
globo 300 (tristo) kron, v slučaju neizterljivosti pa v nadaljni za-
por dveh dni ter po § 389 k. p. r. v povzročilo stroškov kazens-
skega postopanja.

Ta razsodba je bila z razsodbo deželnega kot vzklicnega
sodišča v toliko spremenjena, da se je kazni odmerila se 500 K
denarne globe (v slučaju neizterljivosti v 1 teden zapora).

Okrajno sodišče v Ljubljani, odd. VI.

dne 4. avgusta 1919.

Galle mp.

Zdravnik in zobozdravnik

z najboljšimi spričevali in
dolgoletno klinično prakso
(interni in kirurški oddel-
lek, porodništvo, ginekologija in zobozdravništvo) privatno lekarno, komple-
tnim zobozdravniškim ateljejem in ordinacijsko opremo, slovenskega, nemšk.
in italijanskega jezika vešč, želi službo kot vodilni zdravnik pri privatnem
tehničnem podjetju velikega obsega. Vprašanja naslovite: Maribor 1 po-
štini predal 12. 7824

**Doktor prava
odvetniški koncipijent**

29. let star, samostojen kavcijo, pravilnim nastopom, išče mesta pri prvovrst-
nem podjetju, tud z denarno udeležbo. Ponudbe pod „Energičen“ na
Aukcijsko ekspedicijsko Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 788

Več vagonov drv za kurjavo,

rezanega lesa, oglatega in deka, par vagonov cementa se kuci. Na-
tanjone ponudbo je poslati na Gospodarsko zadrugo za Prekmurje
Mursko polje in Slov. Gorice v Gornji Radgoni. 7756

Kupim večjo trgovsko hišo

s sredini mesta. Nalje kupim v predmestju v okraju Novi Udmat majhno hišico
z vrtom.
Oziram se le na takojšnje ponudbe na poštini predal št. 127 Ljubljana,
gl. pošta. 7980

Kupci -- Pozor!

S „CLIO“ barvo za sukno postanejo stare obleke nove!
„CLIO“ industrija, Wien I., Rotenturmstrasse 5.
„CLIO“ kipeči prah daje najslastnejšo osvežujočo pijačo. —
Dobiti tudi vsi drugi kem. kozm. proizvodi. — Trgovci na veliko
naj zahtevajo specialne ponudbe. 7961

Stroji za mešanje betona.

Železnobetonski zavijači, železnobetonski rezalci, vrtli (vintje) za
benzolove, benzolove motorne kolote, vrtli za montažo, frikcijski
in kolesni vrtli, vrtli za poševna dvigala, gradbeni vrtli, gib-
ljiva dvigala, svitki za vrvi takoj s skladščica
Allg. Baummaschinen Ges. m. b. H. Wien VIII/C. Laudongasse 55.

**Kovinska eksportna kompanija ameriška
v New Yorku**

želi stopiti v zvezo s tukajšnjimi kovinskimi firmami.

Pismena vprašanja itd. posreduje

Walter Goldschmidt,

Dunaj (Wien) I., Wollzeile 11. 7902

Rimske toplice

Najbolj lekovite akrotherme Stajerske, 362 do 375
stopinj C., deluje kakor Gastein, Toplice itd. proti pro-
tinu, revmatizmu, ženskim in živčnim boleznim, slabo-
stim, poškodbam, influenci in njenim posledicam. Blago
subalpsko podnebje, izvrstna oskrba, ceno stanovanje.
Železniška zveza od Zagreba 3, od Ljubljane 2 uri. Po-
jasnila daje brezplačno ravateljstvo kopališča po-
staja Rimske Toplice.

Jeklarna RAVNE

(preje: „Stahlwerk Streiteben“)

pošta in žel. postaja Guštanj Koroško

proizvaja jeklo za: kose, srpe, vozovne vzmete, kolesna
obročja, orodje; jeklo za konstrukcije in osi ter zabojno je-
klo (acalonsko in brežjansko) kakortudi v žlebi kovane
dele za avtomobile, vagone, poljedelske stroje in dr., vozne
osi surove in prirejene, osi z glavico, transmisijske valjence
surove in ostrugane, ingote za izdelovanje orodja. Prevza-
me tudi strgarska in škobiljarska dela.

Ravnateljstvo jeklarnje Ravne.

Lurion

Vosek za
loščilo za čevlje
Vsako množino

Salvator

loščilo za čevlje
vsaka veličina in vsaka
količina 7271

se dobiva po najnižjih dnevnih cenah

„Slavia“ tvornica kem. proizvoda d. d.
ZAGREB, Ilica 73 (privremena poslovnica).

Najmoderneje obleke za gospode, jesenske površ-
nike, jesenske kostime, najmoderneje plašče za
dame po najnovejši modi izdeluje

F. Potočnik, Selenburgova ulica št. 6, I.

Izvršitev v 8 dneh po naročilu. V smrtnem slučaju tekom 24 ur.

Francoske toalete za dame! 7958

Zaradi točne postrežbe se prosi naročiti pred sezijo.

Korespondentinja

za slovenščino in nemščino, po možnosti tudi za hrvaščino, samo-
stojna starejša moč, stenografija in strojepiska se sprejme za
Ljubljano. Ponudbe pod „Stalno 7904“ na upravništvu „Slo-
venskega Naroda“ 7904

Velika severočeska tvornica tekstilnega blaga (specialiteta bom-
baževinat zamej) išče za Jugoslavijo pri zadovnih odjemalcih prav
dobro vvedenega

zasopnika

proti proviziji. Korespondenca se želi v nemščini. Samo resnično dobro
uvedeni gospodje naj svoje ponudbe z navedbo referenc pošljejo pod „P. F.
2283“ na Rudolfa Mosse, Praga, Příkopy 6.

Gospodarska zveza v Ljubljani,

priporoča svojo veliko zalogo zajamčeno pristnih vin, osobito:

10% staro ogrsko, letnik 1917,
10% banaško, letnik 1918 brez kisline, nadalje šta-
jorska, hrvaška in dolenska vina, po najnižjih cenah
v lastnih posodah.

Vina so dobro obložena in prevzame Gospodarska zveza glede prist-
nosti vso odgovornost. 7516

Razpis.

Kranjska hranilnica v Ljubljani razpisuje mesto

pisarniškega ravnatelja.

Prošnjam, ki jih je vložiti do 15. septembra 1919, je priložiti
študijska spričevala ter izkaz o dosedanjih praksi. Pravniki imajo
prednost, vendar niso pravniške študije neobhodno potrebne, če
je prosičeva praksa primerna službi.

Službeno razmerje in plača se uredi po posebnem dogovoru.

Ravnateljstvo kranjske hranilnice.

**K A V E
Č A J A
R I Ž E**

CIMETA
ČOKOLADE
KLINČECA
VANILIJE
ŽIGICA

Zagreb
Ilica 73.

SKROBA (šterke)
KREME za pipele

Brzjavni naslov:

MAKARONA

Levante.

OCTENE KISELINE
SUMPORNOG KADA
(Schwefeleinschlag)
BANATSKO BRASNO

Na veliko

najpovoljnije kupite kod

„Koloniale“

Hrvatsko trgovsko
dioničko društvo

Izvozna banka

Beograd, Knez Mihailova ulica 39.

Uplaćeni kapital Dinarjev: 5,000.000— Telegram: Izvoznobanka. Rezervni fond Dinarjev: 1,100.000—

Obavlja sve bankarske, izvoznike i komisijne poslove:

- 1.) Daje zajmove na zalogo svih zemaljskih proizvoda i sigurnih hartija od vrednosti;
- 2.) Otvara tekuće račune i kredite; finansira izvozne i uvozne poslove i industrijska preduzeća;
- 3.) Eskontuje, reeskontuje i naplaćuje menice, uputnice, varante, čekove;
- 4.) Prima i izplaćuje uloge na štednju, po uložnim knjižicama i svojim blagajničkim bonovima;
- 5.) Izdaje garantna pisma na inostranstvo i polaže kaucije za državna nadležstva, Valutnu Centralu i sve javne licitacije;
- 6.) Vrš kupovinu i prodaju svake robe na tuđ račun; raspolaže dobro uredjenim Odelenjem za Robu i ima svoje magacine i smetišta;
- 7.) Prima i izvršuje berzanske naloge; prodaja i kupuje valute i devize, vrši razmenj po dnev. kursovima; izdaje čekove i akreditive;
- 8.) Vrš izplate i naplate svih vrsta; daje informacije i obaveštenja po svima finansijskim, trgovinskim i industrijskim poslovima.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 1,100.000.

3 %

brez odbitka rentnega davka

Ustanovljena l. 1818.